47 Инг 1-Г/1 X-XII N118-156 (39)

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

Свет

Советски Союзан Коммунистически парте Нохч-ГІалгІайн обкоман, Нохч-ГІалгІайн АССР Лакхехьарча Советан а Министрийн Советан а орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

118 (3975). | Ера, 1 октябрь, 1964 шу. | Мах, 2 кап.

КІОАРГАГІА ІОМАЕ МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКИ ТЕОРИ

Тахан дІадолалу политически просвещене системе дешара керда шу. Миллионаш болча советски наьха боккъонца йолча цу ленински университете шерагара шерага лукхагІа хул марксистско-ленински хьехам Іомабераш. Къаьстта дукхагІа ба укх шера политически просвещене системе дешаргдераш. Из тамаш а яц. Вай махка коммунизм хьалъяра Программа чуйина кхоачашъеш боалхача советски наьха Іе йиш яц революционни теори кІоаргга Іома ца йича, хІана аьлча коммунизмага бода тешаме никъ гойташ бола хьехам духхьал марксизм-ленинизм мара бац. Іилман коммунизм кІоаргга Іомалро новкъостал ду къахьегамхошта вай парте ленински политика котъяккхара тІехьа тІагІертта къовсам лоттабе, машаре дегІадара перспективаш нийса кхотае, коммунистически хьисапе нахар кхолла.

Укх шера политически просвещене системо дешар кердача тайпара віаштІехьдоаккхаргда. Шерра Іомаергья вай парте, советски халкъа кхоачашде лаьрхІача гІулакхашца ювзавна йола марксистско-ленински теоре керттера проблемаш. Политически просвещене системерча укх дешара кердача шерарча бахха керттера чулоацам хила беза вай мехка коммунизм хьалъярек, дуней социалистически системa дегІаярел, машар, демократи, къаман кортамукъале, социализм бахьан коммунистически болхлойн партеша лоттабеча къовсама стратеги тактикан керттера проблемаш Іомаерга.

Кердадар шерра юкъе а оаш, дика кийчо яьй вай республике укх шера политически просвещене дешара шу лерттІа дІадоладара. Вай республике дешаш хургба 80 эзар совгІа коммунисташ, комсомольцаш, парте боацараш. Кхетамца віаштІехьъяьккхай кердача дешара шера план. ДукхагІа теркам тІабахийтаб хІаране ше дешара гІулакх віаштІехьдаккхара. Наьсарен районе семинарашка дешаш хурга 500 гаргга саг, МагІалбика — 800 совгІа саг, Сунженски районе 650 саг, Шаьла районе — эзар совгІа саг. ХІара бетта кхоана занятеш хургья ерригача кружокашцеи политшколашкеи. Кердача дешара шера могаль йолча темашца занятеш хургья коммунистически къахьегамен дикагІйолча опытех школашка. Цу школашка дешараша дикагІа кхетаергйолча тайпара хьехаргья уж темаш. Политически сете дешараште новкъостал деш хургья республика хІара городе, районе віашагІъекха йола лекцеш ейа, хаттарийн жоппийн сайренаш ю лекторей, хІьта промышленни предприятешка, колхозашка, совхозашка, дешара заведенешка болх беш хургья популярни лекторей. Масала, духхьал Грозне иттаж хургья цу тайпара лекторей. Иштта республика городий а юрта районий а хІара политически дешара кабинете хургья болх беш лекторей.

Кердача дешара шера политически дешара сете хургва 50 эзар совгІа пропагандисти лектори. ХІана хьалхашка латта декхараш цара дІадовейтара эь а цхьан дийнахьара семинараш хилар Грозне. Цига дакъа лоацаш вар 4 эзар совгІа пропагандист. Дешара еррига планашца Іалашбаьб пропагандисташ. Иштта кхы а дукха гІулакхаш віаштІехьдьахад республике политически просвещене системе дешара шу лерттІа дІадоладара.

ХІана ерригача партийни организацей, идеологически фронта берригача болхлой сийлен декхар да укх шера мехка идейни вахаро дІахо керда толамаш даха, къахьегамхой марксистско-ленински кхетам кхы а лакхбе. Парте тІахьех коммунисташ, беррига советски нах марксизм-ленинизм творчески Іомаяра. Марксизм-ленинизм творчески Іомалр — из берригача советски наха политически кхетам балара дикагІйола школа я, коммунизм хьалъеча наьха хьинар, кхетам лакхбара низ бола средство я.

ХІара коммунисто, миллионаш болча комсомольцаша, берригача къахьегамхоша кІоаргга Іомае еза укх шера белгалъяьха йола темаш. Ерригача кружокашка, теоретически семинарашка, политически просвещене кхыйолча формашка занятеш чакхъяха еза укх шера оттаьча планах. Политически образоване керттера метод хила еза марксистско-ленински теори хІаране ше Іомаар.

Марксистско-ленински дешара беррига кулгалхой юкъеоазара къаьстта терко е деххаргйола я партийни комитеташ. ХІанзарча хьалашка бокъонца вола кулгалхо хила йиш яц, нагахьа санна марксистско-ленински теори Іомаеш а, хІьта парте ленински планаш вахара юкъеяхьара къовсам лоттабе къахьегамхой вариагІбаха йовш а из веце. ХІара кулгалхо ше хила веза политически просвещене дакъа лоацаш.

Занятей идейно-теоретически боарам дукхагІа дакъе тийша ба пропагандисташ теоретически кийчбаь хилараx. Еррига пропагандистски кадраш политически теоретически дика кийчъяь хила еза.

ХІара пропагандист парте боккъонца вола тІамахо хила веза. Ше лира къовсам лоаттабе беза массе тайпара долча кхоачамбоацарашца.

Къаьстта теркам тІабахийта Іомае еза КПСС ХХ-ча, ХХІІ-ча съездий материалаш, парте Программа, ЦК декабрьски февральски Пленумий решенеш, вошал долча коммунистически болхлойн партей Совещаней (1957, 1960 ш.) документаш, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама цхьоагІо чІоагІъяра дешаех дола вошал долча марксистско-ленински партей документаш.

Пропагандистаьшта цахаддаш новкъостал лоаттаде декхарийла да политпросвещене цІенош, кабинеташ. Къахьегамхошта политически образоване ялара дешашта къаьстта терко еш хила еза партийни организацеш. Уж дешаш дуаца деза партийни собранешка, бюро заседанешка, партийни комитетий пленумашка.

Политически просвещене система дешар дика віаштІехьдаккхара йоккха опыт Іоаьлй вай. Бизза йийца оца беза ерригача формалех, шерра юкъедоаладе деза кердадар.

Укх шера республика къахьегамхошта марксистско-ленински теори кхы а кІоаргагІа Іомалра беррига низ тІабахийта беза.

ДоттагІал чІоагІлу

Индонезе Президент доктор Сукарно Москве вар

МОСКВА, 29 сентябрь. (ТАСС). Тахан Москве чІоагІа везаь тІаийнар Индонезе Республика Президент а Премьер-Министр а вола доктор Сукарно.

Шинна а мехка пачхьалкхений байракашца хозъяьча Внуковски аэродроме везача хьаьшага дег тІара моаршал кетташ бар столица къахьегамхойн общественноста викалаши. Доктор Сукарнона накъа баьхкабар СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель А. И. Миколн, СССР Министрий Совета Председатель Н. С. Хрущев, новкъостий Г. И. Воронов, А. Н. Косыгин, Н. В. Подгорный, кхыбола советски пачхьалкхени партийни делателаш.

Накъа баьхкарийта юкъе бар Индонезе обороний кхерамзлени дешашта вола министр-координатор, герзашкарча низий начальник инарал А. Х. Насутион, СССР-ера Индонезе посол Макай Софиан, кхыча мехкий дипломаташ, советски доазол декъарей корреспонденташ.

Оттадаь сийлен ха а, лекхаш Индонезеи Советски Союзеи пачхьалкхений гимнаш а яр. Президента Сукарно сийна къамий салют йир — 21 артиллерийски залпана.

Везача хьаьшага дег тІара моаршал делар СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела А. И. Миколна. Цунна юха жоп луча хьисапе къамаьл дир доктора Сукарнос.

ТІоараш деттарца тІаийнар А. И. Миколнеи доктор Сукарнои къамаьлаш.

Москва къулба-малхбузен тоалонгара доктора Сукарно резиденци хургйолча Кремле кхаччалца болча цу берригача новкъа доттагІал долча мехкара везача хьаьшагеи советски кулгалхошкеи моарша телаш бар москвичаш. Машиний кортаж дІайодаш хиина никъ цІей дездеш саина хозбаь бар. Дуккхача транспоранташ тІа индонезийскийи эрсийн меттала ядаьдар: «Даькъала хийла империализмана, колониализмана духьаль а дерригача дунен тІарча машара духьа а лоаттабеча къовсамера советскии индонезийскии халкъашта юкъера барт-цхьоагІо!», «ДагІа а ухалда, чІоагІ а лулда Советски Союзеи Индонезеи халкъашта юкъера доттагІали барт-цхьоагІои!», «Даькъала хилба дерригача дунен тІара машар!»

К. МАРКСА ПАМЯТНИК

ЦІей долча хьисапе хозъяь яр столица уллашин майдаши 28-ча сентябре, ЦхьоалагІча Интернационала біаь шу дузача дийнахьа. ЦІенош тІа—байракхаш транспаранташ. Города центрехьа, Карл Маркса сийлахь-доккха памятник дагІача майдагаьна болабелар эзараш къахьегамхой. Уж болкар сийлахь-воккхача уйлангхонуни революционерен шоаш кІоаргга сий деш хилар, цуццара шоай безам, дунна шоаш мутІахьа хилар дІахьакхар духьа. Памятника когашка дехкиа Іалаьмате дукха низаш — тоб беса георгинаши гладиолусаши, къьыгаціе розаш... Хидданза тІаукаш бар москвичаш столица хьыший. Укхаза біарсага йиш яр йоккхагІа йолча предприятей — Московски кагийча автомобилий завода, «Красный пролетарий» яхача станкостроительни завода, Юххьанцарча пачхалкхени подшипников завода викалаш, Іилмани культурни общественноста викалаш, студенташ, дешархой.

Детташ тохавента а болаш, тІахар памятникa марксизма-ленинизма лергІоаш идеш чакх е йоалаш, революционни къовсаме дакъа лоацаш шоаш хинарам. Уж ба къаьнарча большевистски гварде викалаш.

К. Маркса дегІача памятника юкъе хилар хьошалгІа баьхаа Советски Союзе бола Германе Социалистически едини парте ветераниш, вай мехка вежарашха йолча союзни республикий викалаш.

Гаргакхоч къовача ленинхой колоннаш. ДІайолалу дезачи ленна хеташ москвоски пионере торжественни линейка. Партийни гими — «Интернационал» — локх оркестро. Даьйн даь-даьйн сийлахь-доккхача гІулакха тешаме хилар бакъдеча хьисапе майдан тІи дак къонача тІехьеи рапорт.

— Пионераш, Коммунистически парте гІулакх баьхан долаш лоаттабеча къовсама кийча хила!

— Массаза а кийча да! — аьлар цхьайне багах доагІаш санка кхьатарра массане а багах.

ЦхьоалагІа Интернационала віашагІеллачунна баркаь ваарен цун сий дарен хьисапе бераша памятника когашка йохк хоахача зизай букеташ.

ХІьта вах накаддаш шоай никъ беш ба Карл Маркса дегІача памятникагахьа.

(ТАСС).

ЭЗАР ГЕКТАРА ТІА ЯЛАТ ДІАДИЙНАД

Наурски производствени управлене Ленина цІерахча колхоза кхалнна ялат дІаде араьипай кйс тракторни агрегат.

Колхоза механизаторашна кІаьнхьехьа цхьа эзар гектар гаргга «бедостан-1» яха кІа дІадийнад.

Укх деношка лаккхара толамаш доахаш болх бу тракторист Вожжов Сергей керте латтача агрегато. Сельщиканца Гашина Григореца, Кеиников Иванаца, Солнышкин Александраца цо кІара дийнаь 42 — 45 гектар ялат дІалув, норма 31 гектар мара яц. Цар балха вайфа тІадьожам лоаттабу агроном Шевшнев Александра.

Пайда луш да трактористаша Атаев Шамана, Титов Александра деша а буса а латокашца кха гоІадеш хилар. Ялат дІаделехьа оельсана ламттан лйга планировка ю. Цу тайпарча агрегате харшам а кийса йоаца коттигаш а шаьрью, галаш йохаю. Из болх дика бу механизатораша Баркалов Якова, Болрски Александра.

Трактористаштеи сельщикаштеи юкъе шерра социалистически эхь лаьржай Октябра хетадаь къахьегама совгІат кийчдар духьа. Цар чІоагІа дош денна кхелагІа октябрь хьатІакхачалехьа беррига гуйран ялат дІадийна даккха. ХІанз беча бахо хьалхе механизатораша шоай дош кхоачашдергхилар.

Г. ЮЗБАШЬЯН,
колхоза керттера агроном.

ДЕРРИГАЧА ПРОГРЕССИВНИ АДАМИЙ ЦІЕЙ

Новкъоста Н. С. Хрущева къамаьл

Новкъостий!

Вай тахан укхаза віашагІа кхийттад йоккхача событе — ЦхьоалагІа Интернационал віашагІделла біаь шу дизар белгалдаккхар духьа. ЦхьоалагІа Интернационал віашагІделларийн цуи баьччайи, дунен халкъашта юкъерча болхлой объединене генеральни кулгалхой Карл Марксеи Фридрих Энгельсеи де доагІача тайпара кІоаргга сий дар духьа.

Біаь шу дІадаьлад европейски мехкий хьалха латтача болхлой викалаш укх тайпара дешаш цхьана дуьцар духьа Лондоне віашагІкхийттача дийнахьа денз: къахьегача наьха боккъонаш хьаштани бахьан долаш къовсам миштa лоаттабергба, фу де деза халкъашта гоаиа йоле сага-сага эксплуатаци яра система дІаяккхара?

ДІанха біаьшере сказллалца йолча хана исторе дегІайаад эксплуататорски цхьа строй воккхарг мотте а утташ. Іазап тІалоаттадеча къаьна баранта когашетта керда бараш а утташ, хІьта къахьегамхой, шоаш баьххача тайпара, хьел беъъа йоацашвашм бахдаш хьа а боагІаш.

Пролетареша, Интернационал віашагІа а делла, духьала а курра а, сийлахь-йоккхача болхлой классе из кхайкаде доагІача тайпара, дерригача дуненна хоаяш дІаккхайкадир: Тохьийта! Оаха, берригача Іазапе латтаррий викалаша, къовсаргда буржуазеца. Оаха дІакхайкаду: Оаха дерхІар — моллагІа тайпа а эксплуатаци дІаяккхар, массе тайпа Іазап дІадаккхар, къахьегача наьха вежарашха дола гІулакхаш ларде латта керда общество хьяр!

Боарам боацаш деза да вайта, коммунисташа, ЦхьоалагІча Интернационал, хІана аьлча, капитализмана джунгляш иІенъе доаденнар из да, цо даьккхад сердаленга, социалистически кхоленга дода эггара хьалхара наькъа такилг, болхлой классо ше біаь шера турпалера къовсам лоаттабеш керттера прогресса магистрал ях дона наькъа такилг!

Владимир Ильич Ленина белгалдаьккхача тайпара, «ЦхьоалагІча Интернационало... дунен халкъашта юкъерча болхлой организацена лард еллай капитализмана духьаларча революцена уж кийчбар духьа... лард еллай социализм бахьан долаш дунен халкъашта юкъерча, пролетарски лоаттабеча къовсама».

Официальни салам хилча «Дунен халкъашта юкъера Болхлой Товарищество» хинкай ЦхьоалагІча Интернационала цІи. КІоарга маІан да цу дешай. Біаьшерашка шоаш эксплуатацена кІалоаттабераш віашагІкъовстабе гІийтаб эксплуататораш, уж теІабе, царех мел йоалла хьоанал хьаІоада аттагІа хилийтар духьа. Капиталисташа геттара дика кхетаду, шоай мехкара болхлой кхыча мехкашкарча болхлоех хьакъовстабе, хІьта кхы а дикагІа—уж вгІабе віаштІехьлоале паргІатта руакъа Іоаден доал деш шоай йиш хургхилар. Буржуазе лозунг, эксплуататорий лозунг массе а мехка цаІ да,—«ВІашагІа а баха доал а де!»

Буржуазе цу политикана духьала яьккхай Марксеи Энгельсеи тайп-тайпарча мехкий къахьегамхой низаш віашагІтоахаш йола пролетарски политика. Эггара хьалха из политика чакхъяха доладеннар из доладаь деза да вайна, коммунисташта, Интернационал.

Пролетарски интернационализм — Дунен халкъашта юкъерча Болхлой Товариществa вайна юхейита, лоархІаметтара, — бозза маьхера тІехьале. Цуи уйлана, цуи васкеташта тешаме хилар — из да, эггара хьалха, интернационалист хилар. Из да къахьегача наьха дунен сов эксплуататорашта духьала тІа-тІа дукхагІа чІоагІъяра низаш кхо ца дар. Из да, социализмаи коммунизмаи сийлахь-доккхача гІулакха котталол духьа доаль хІана дар! (ДІадаьдь тІоараш тох).

Новкъостий! Тахан, болхлой класса мел фу карагІдаьккхад дерригача дуненна біаргагуча хана, шоаех Интернационала наследникаш ба ала лоараш кІезига гучабаьнабаж. Цхьабахьда, Интернационала наследникаш хулга бехктокхамера гІулакх да, чІоагІа бехатокхамера! Интернационала наследникаш хулга — ше хьанхайкаь церлаш гІулакхана чакхъахар да, из да капитализмана, керда общество хьалъеча лоаттабеча къовсама юкъе даим реальни дакъа лоацаш хилар.

ХІьта вайга йиззача бокъонах ала йиш йолаш да: коммунисташа, цуи сийлахь-йоккхийча революционни традицешта тешамера наследникаш шоаш хилараx тарра, белгалдоакх Интернационала біаь шу дизар. Интернационала байракх лакхда айяь хьу марксистско-ленински партеша! (ЧІоагІа тІоараш тох).

Вай, советски наха, къаьстта дегаш гІоздаларца белгалйоаккх тахана юбилей. Укх тахана ча дийнахьа вайна дага ца доаш дита йиш яц, Интернационала юкъе эрсий секци а хиина хилар, цо лоаттабаьча къовсама юкъе дакъа лоацаш эрсий революционераш хиина хилар. Вайна дага ца доаш дита йиш яц, Интернационалера эрсий революционерий эггара хьалхара викал сийлахь-воккха Маркс хиина хилар. (ЧІоагІа тІоараш тох).

ХІьта, нагахьа санна Интернационала біаь шу дизар вайца цхьана дезде йиш йолаш Карл Маркс хилча, чІоагІа раьза хиина хьежаргвар из тахан вай мехкага,—вай халкъа карагІдаьккхачашка. Воай оагІонгахьара вайга а хурра ала йиш хургьяр Маркса: Пролетариат Іа тІахьийнда дола хІама тахан тха мехка реальность а хиина дІаэттад! (ТІоараш тох). Тахан Советски мехкара яр революционерий хІанига секци а йоцаш, миз болен массанахьа гІолла чакхьийнеи Хьа ученикеи Хьа революционни гІулакх дахьаш хьавенначеи сийлахь-воккхача Ленина хьаь Коммунистически парти я. (ТІоараш тох). Тахан дерригача дунен къахьегамхошта шоай къовсаме хьалхе лелаю массава а котбуллаш хьабоагІача марксизма-ленинизма хьехамца. Вай дерригача халкъ а латт коммунизма позицеш тІа!

Ше дунен тІа лаьнача кхоаттье итт шу гаргга йолча хана вай ленински парте массаза а хьалхе лелаьй пролетарски интернационализма принципашка. Интернационала васкеташ, Маркса, Энгельса, Ленина васкеташ вай партена массаза а деза хинна, хІана а да! (ТІоараш тох). Вай партега тІаІ а яха ала йиш я дунен халкъашта юкъерча болхлой класса гІулакха юкъе ше дакъа хаьца хилараx.

Владимир Ильич Ленина кулгална вай халкъа сийлахь-йоккха Октябрьски революци яьй. Капитализм дІа а яьккха цо цуппа кхоачанайаьд Интернационала юххьанцара васкет — планета яьхлагІча дакъа тІара эксплуататорий доал дІадаьккхад.

Октябра котаьлено революционни цІерой айаш летадир Малхбоалехеи Малхбузеи.

Октябрьски революци хиннача тІехьагІа вай халкъо тІагІертта къа а хьийтад, къовсам а доттабаьб. Цо дунен тІа эггара хьалха хьалъяьй социалистически общество, ше ногахьаккхай шой даьхе, паргІата а низ болаш а яьй из. Социализмо лоалара яхай халкъа таланташ, цхьаккха боарам боацаш шера наькъаш хьадийлай цар творчествана хьалхашка, сага вахар цуи везалга хьежжа тоадаь.

Тахан воай интернациональни декхар гу вайна эггара хьалха, коммунизм толаме хьалъярах, ший хІара гражданин ираз долаш вахара, ший еррига таланташ, еррига дароваьы йиззa йоарьжара торо керабоагІаргйолаш йола машарен беркатен общество хьаярах. Вай кІоаргга теш, керда общество хьалъеш хиларе социализма бакъъолча гІулакха тІехьа дерригача мехкашна къовсам лоаттабара вай вежарашта новкъостал деш хилараx. (ТІоараш тох).

Социализми коммунизми хьалъяр — из Советски Союзан кхьча социалистически мехкашкеи дунен кортамукъалеи къовсама юкъе доаца хаьдда дакъа. Социалистически мехкий халкъий хІама кхоллам бола къахьегам революционни къовсамий лоархІамера дакъа а хиина дІаэттаб. Из гІішле хьалъяра балхаш дикагІа, толамегІа ме лел, чІоагІагІа бухтьоргья капитализма, колониализма, неоколониализма позицеш, дукхагІа хургда капитала мехкашкарча классега гІоллара вежарашта, шоай паргІатон къамий кортамукъален бахьан долаш къовсам лоаттабеча дерригача халкъашта вай деш хола новкъостал! (ДІаьхдаь тІоараш тох).

Воай социалистически Даьхен низ чІоагІ а беш, вай дунен цІенъиштара дакъа лоац машар лорабеча сийлахь-доккхача интернациональни гІулакха юкъе. Машар вайна — кхоачаш хургбоаца фаьлг бац, гаьнара идеал яц. Вайна дика хов, тІема кхераи дІа ца баьккхига. Моста оттадуургдоацача вонех адамаш лорадо гІертача вай машар лорабе могаргдолча боарам тІа лоаттабу воай обороний низ. Термоядерни замалахьа машар лорабари социализм бахьан долаш къовсам лоаттабари — уж бе-бе ши гІулакх дац, юкъара сийлахь-доккха революционни цхьа гІулакх да.

Вай кхетаду, юххера а, воай интернациональни декхар хІанзара дерригa революционни демократически болмаш хьалхаца дезаш из долга а хоаш. Классага гІоллара, империализмана духьала лоаттабеча къовсама юкъарча гІулакхага гІоллара вай вежарий, шоай кортамукъале бахьан долаш къовсам лоаттабеш а шоай лоІамадегІадара наькъа тІа даьнна а долча мехкашхара вай доттагІий дог тийша хила мара безац из шоай деза декхар КПСС-о, советски халкъа дІахо а кхоачашдергхиларах. (ДІаьхдаь тІоараш тох).

ЦхьоалагІча Интернационала біаь шу дизар белгалдоаккхаш, вай, советски коммунисташа, вежарашха йола еррига партеш, дерригa революционни низаш тІахьех мугІараш кхотадара, еррига халонаш дІаяхара, болхлой класса гІулакх котдаккхар духьа, дукхха а дукхагІа долча адамий хьаштий духьа марксизма-ленинизма байракха кІал кхетадалара. (ТІоараш тох). Дерригача революционни низий интернациональни байракха кІал мавеста дукхагІа віашагІкхетара тІахьех вай! Вайна тешаме хов, паргІато бахьан долаш къовсам лоаттаберий мугІараш шерагІа а кхотаденнагІа а ме хул, вай сийлахь-доккха гІулакх сихагІа котдаргхилар! (ДІаьхдаь тІоараш тох).

ХьалхагІа а санна, боевой тІахьехама хьисапе лек вайна дешаш: «Массе а мехкий пролетареши тоІадаь лоахка халкъаши, віашагІкхета! (ЧІоагІа тІоараш тох).

Укх зала чу вайца цхьана ба хьошалгІа баьхка Советски Союзе бола дунен тайп-тайпарча районашкарча марксистско-ленински партей, демократически болмий викалаш. Вай царга массанета а вежарашха моарша лу! (ДІаьхдаь тІоараш тох).

Вай дІайха моарша лу еррига дунен халкъашта юкъерча болхлой классага, берригача дунен халкъашта юкъерча коммунистически болмига, берригача къахьегача нахага, машар, демократи, социализм бахьан долаш къовсам лоаттабеш мел барашка! (ДІаьхдаь тІоараш тох).

Новкъостий! Вай котталонаш, Советски Союзеи кхы социалистически мехкийи котталонаша къаьстта низ бенниб Маркси Ленини хьехама. ХІанз из нийса хилараx реальни гІулакхашка гІолла дог тешаш латт Лаьттан массе а майнгерча къахьегамхой. Марксизмана-ленинизмана тешаме хилар — болхлой гІулакха толамаш духхувла хьаст а уж лахара хилланза дарлдоаца шил а. Социалистически болхлой классо, дерригача халкъаца цхьана а кхийтта, дерригача дунеига дІахьекхар, марксизм-ленинизм ларде а яьна, тамашаш гойта йиш йолаш ше хилар, ший мехкаш лоацача хана тІехьадисачара хьалха даха а бахха хин наргa балийта а могаргдолаш ше хилар.

Новкъостий! Болхлой класс, къаьстта халкъ из хІана «неца барийн лаьйн дуне» хинна Іап. Из хІана дунен дукхача мехкашка да я. Дунен массе а континенте шоай гІулакхаш дІакхухьаш я цуи боевой, дика віаштІехьъяьхь отрядаш. ХІьта цукуха къаьстта а лоархІаме дек укх дезача деношка цІаккха а лергІоацача пролетарски гимна тІара дешаш:

«Низаш ду дерригa дуне вай дехоргда
Ший лард а тІехьа, хІьта цул тІехьагІа
Вай воай, керда дуне вай хьалдергда —
Цхьаккха а доацаш хиннар, дерригa а долаш хургва!» (ЧІоагІа тІоараш тох).

ЛакхагІа айе пролетарски интернационализма байракх! (ЧІоагІа, дІаьхдаь тІоараш тох).

ЦХЬОАЛАГІА ИНТЕРНАЦИОНАЛ ВІАШАГІДЕЛЛАЧА ДИЙНАХЬА ДЕНЗ БІАЬ ШУ ДИЗАРА ХЕТАЯЬ МОСКВЕ ХИННА ТОРЖЕСТВЕННИ СОБРАНИ

Доше оагІув а хинна адамий исторена юкъеденал дя — 1864 шера 28-гІа сентябрь. Ийеса біаь шу хьалхагІа цу дийнахьа кхахийнай дунен халкъашта юкъера пролетариата массови коммунистически организаци — віашагІделлараш пролетариата сийлахь-боккхий баьччани хьехархойи хинна Карл Маркси Фридрих Энгельси болаш дола І-гІа Интернационал.

Біаь шу хьалхагІа болхлой боламе ший хьалхара гІалаш доахаш нара лар Іилман коммунизм. ХІьта хІанз біаьш миллионаш болча къахьегамхой къовсама байракх а хиина дІаэттай марксизм-ленинизм. Хоастамера юбилей белгалйоакх дерригача дунен еррига континенташка коммунизма идеяш котъювлача хьалашка. Кхоалагіа дакъа совгІа адамаш, капиталистически эксплуатацех, социальни Іазапах мукъа а даьнна, толаме керда вахар хьалдеш да. Марксизмана-ленинизмана, ЦхьоалагІча Интернационала революционни традицешта тешаме йола Советски Союза Коммунистически парти, кхыча мехкашкара коммунистически болхлойн партеи біубенна дерригача дунен тІа социализми коммунизми котъяларга йолх Маркса, Энгельса, Ленина хьахьекхача новкъа гІолла.

Ленина аьначa тайпара, вайна дицлургдоацача, шоай кортамукъале бахьан долаш болхлоша лоаттабеча къовсама исторе чухь даим дахаргдолча ЦхьоалагІча Интернационала біаь шу дизар — дунен берригача болхлойн коммунистически болама, лаьттан тІарча берригача прогрессивни наьха доккха, сийрда цІей.

Цу белгалдаьнача денна хетаь партийни, комсомольски, профсоюзни актива торжественни собрани хилар 28 сентябре сарахьа Москве, СССР Доккхача театре. Цига ба дунен тайп-тайпарча районашкара Советски Союзе хьошалгІа баьхка марксистско-ленински партей, демократически болмий викалаш.

Хоза кийчъяьй театра зрительни зал. Сцена кІоаргга тІехьашкахьарча оагІонца, йоккхача кІеча байракха тІа — К. Маркса, Ф. Энгельса, В. И. Ленина портреташ. Уллув — тІахьехам: «Массе а мехкий пролетареши, віашагІкхета!» Лепаш за таьраьхьаш «1864—1964».

Президиуме моттигаш дІалуш чІоагІа тІоараш детташ тІаийнача новкъосташа Л. И. Брежнева, Г. И. Воронова, А. Н. Косыгина, А. И. Миколна, Н. В. Подгорне, Д. С. Полянске, М. А. Суслова, Н. С. Хрущева, В. В. Гришина, Л. Ф. Ефремова, В. П. Мжаванадзе, В. И. Полякова, Б. Н. Пономарева, А. П. Рудакова, В. Н. Титова.

КПСС кулгалхошца цхьана — хоастамерча ленински гварде ветеранаш, къаьнара коммунисташ Ф. Н. Петров, И. И. Боснолин, И. А. Комин-Александровский, вежарашха йолча Коммунистически партей викалаш: «Испане Компарте председатель Долорес Ибаррури, Чиле Компарте ЦК генеральни секретара заместитель Хосе Гонсалес, Венесуэла Компарте ЦК Политбюро член, ЦК секретарь Эдуардо Гальегос Мансера, тунисски коммунистий кулгалхоех цаІ Мохаммед Хармель, Боливе Компарте ЦК генеральни секретарь Марио Монхе, Инде Компарте Къаман Совета член Бегум Хаджэ, Израиле Компарте ЦК генеральни секретарь Самуил Микунис, США Компарте болхлой кулгалхоех цаІ Мортимер Даниэл Рубин, Индонезе Компарте ЦК секретарь Парделе Парис.

Торжественни собрани хьайийлар КПСС ЦК Хьалхарча секретара новкъоста Н. С. Хрущева. Гулбеннараша кІоаргга уйла тІалхийта ладугІ цун сийрдача къамаьлага. ЧІоагІа тІоараш детт зале.

«Пролетарски интернационализм — вай замай революционни байракх» яха доклад яра дош ду КПСС ЦК секретара новкъост Б. Н. Пономарева. Деттача тІоараша кулгхаш а ноахахьахар цуи доклад.

Доклад йистехьиначул тІехьагІа зале мел хинначара, хьатаррa шоаш багІачара хьал а гІаьтте, чІоагІа деташ гІоадьына а болаш, цІаккха а лергІоацa «Интернационал» яха партийни гими лаьккхар.

Торжественни собрани чакхьяьнначул тІехьагІа концерт хилар.

(ТАСС).

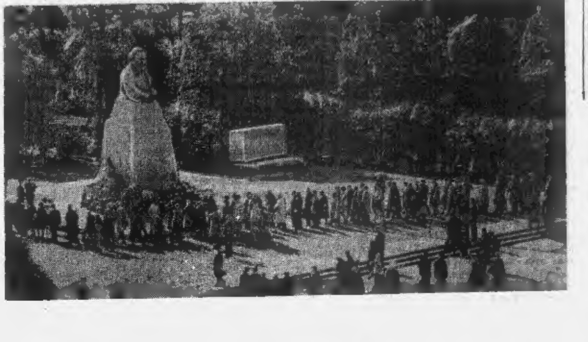

МОСКВА, 28 сентябрь. Хьалхара Интернационал віашагІделла 100 шу дузача дийнахьа, іуьйрийна 9 сахьт даьлча цІеэ Свердлова майда тІера Хьалхара Интернационал віашагІделлача Карл Маркса дегІа памятник долча торжественни хьовсие хІоттийна болабелар Москвара къахьегамхой.

СУРТА ТІА: Карл Маркса памятнике хьаьгІачаш.

В. Будаев сурт.

ТАСС фотохроника.

ДЫНА ГIУЛАКХАШ ЦА ДОАХКАШ КХЕДЕ БЕРАШ

Дынах ца тешарашца долай берашта кхетам лун йоах, дына моттиг хила йиш яц берашта беча хьехама юкъе, хIана аьлча цо берий кхетама зе ду. Дукхьала цунна мара берашта дика оьмалаш Iемае йиш яц аьнна шаашта хетарца парна дынах хьехам балахаа барг ца хиларах тешаш ба дынах тешараш.

Пхьабакьда, берашта хьехам балар — дукхьала дай-нанной гIулакх хилла-м Iац. Цар граждански, общественна хьалхашкара декхар да иза. Къаьстта хьалхкхуш йоагIача тIехьенна иийса кхетам балара, дынах юкъедисараш кхетамцара дIадахара лоархIаме дакъа хьалханиа лаьт советски школана.

Хьалхкхуш йоагIа тIехье коммунистически кхетамца хьалкхехр дIадех вай общества. Цу гIуланта бера Iомалаза ирсац духенах долш дараш ниса кхетадара уйлаш, Iилман лионе, хIаьта из хьалкхеде деза коммунистически морала нормашца. Дукхьала цу гIулакхана мара хьалкхеле йиш яц бокъонца вола саг.

Вай республикерча ялыйоача наьха кхетамцара хIана а дIа ца йоалаш я из дына влиянин. Хьалкхуш йоагIача тIехьенна цхьй характерах Iоткъам ца беш йоагьа из. Берий мела организмашн оамалаша телкаси йола из уизарлю хьалха санна ларде юе цу влиянента. Багий долча хана деиз берашта дына хьехамаш Iемадеча деваламаа дына хьехама ларде уллу из уизарде. Уихаза ахийнача наьха гIулакхел дукхха а дукхагIа зене я из.

Бер чIоагIа хIоча лучш да. Сага вахаре лоархIам болаш долча естественни доацача нисай «душтаIата» массиза а хургйола халоний уйларло — из оа берий вахар баьдерладеш вола [illegible] чаькхаха. Къаьстта чIоагIа дарна Iаткъаш да деррига бIаргагуш а из сага ца гуш а чIоагIа тIаIаар зе йиш йолаш а из ахача даьлах бокккагIа баращ дуьнарааш. Цу из гуш долча дуненна хьалхашна уизара дуьл бер, хIаьта цу уизарлене са хьуалалу пуш, баьдерзаду вахар, толхаду бера хапара праз. Цу уизарлене дерттIа шийна гонахьар дар, шийна хьалхешка уьтта Iалайна хьалаш довза оIамтIехьзалийтар бера.

Нагахьа санна берашта цийса хьехам бойя, баккьхьара викъ хьехе ший ниазахи хьинараш тешаш, сага новкъостал доацаш хало да Iомазуш хетIаховгIа бер. Цу тайпарча берах хьахул денал дола, хIама карагIдоала саг. МоллагIа гIулакх кхоачашеш вахарера ший моттиг хьалоар ю. Дьлах кхера Iомадаьдолча берах чIахкиа а хургвар цу тайпара саг. БIарга на гуш волча халла фу чет хан цунна цхьуха ше хьахеш дие нийса дой ца хош хул из. Берш даьлах «елзераш» хьалхедача шар шеалка дикагIа хазуетIаьгда аьнна хеташ бола дай-наной чIоагIа хаддахьа болх. Из нийса дац. Деррига ха, доьзи бехаш ба бера, хIаьта дыне бера хьакъал лестIаьдайтаи, дына догман дукхьала дынах тешарца мара хьатIаапа йиш йолаш дац.

Дынах тешараша халача хьала тIа боакх советски школе берашта бен бола хьехам. Советски школаша-м Iилман ларйш на хьехий, хIаьта дьялаа а ахылола естественни доаца ниазаш Iилма-м харц из дой. Школе паI духц берашта тIаккха цIагIа хьыдараш дуви. Уж школен дынах тешача дезаден дуппа оIашш духьаленаш оиш деча гIулакхаша фу дича бакхаьа да ца хоича хьалатIа оттабу бера кхетам.

Дына хьехамаш бакъ ца хиларах тешаш болча дешархоша дынах тешача кхьабоча хаьшта — наноштта дяьла на хиларах дакьца дуьц. Масала, Шаьлла района автуринески школа дешархочо Бисаиева йоах, — ше дукха деш, музей кинош ух, цудукьа дынах тешац со.

Дезала юкъерча дына кхетаме дына обрядаш кхоачашье дехкарийна цу, хIаьта царех дукхагIлараша бера кхерам тIа а тосс.

Берий унахцIенонне Iазаьмате долахха ю ду паркий бетта кхоабача мархаша. БIарчача бетта махх хьалкхийтта Iочубиззалца болча хана хIама даа бекъе лаш дола даIача берашта. Мархаш чакхдоалаш кхычеттел боккхий бараш а гIелау, хIаьта цкъаза боеш моттиг а хуш. Масала, берах а йолаш из ахьа гIулакх хьа[illegible] бIаргта бетт мархка кхьобар Шаьла района БIачи-Юртарча З. Юсупова, хIаьта цунах кхийттача дазарах ада а саир из. Цу тайпара берах болча ю махкаш а кхоабаш хунен тIа хьа а хилалехьа толхаду бераш. Дынах тешача воаной бехках физически тшпдезва Iеду бераш.

ХIана ца а дуаш дешарах бIегорвешь Iехкийтар Шаьла районера 3-ча классера дешархо, Межидов. Из [illegible] дукха къахьета дийзар хорий.

ВенетIарчарех дола дынах юкъечадех паI да бераш суматт дар а. ХIана а тIехь из ахха гIулакх шоай берашта тIалоаттаду цхьабоча даьма-ноашоша. Хила езаш йола санитарни бакъонаш кхоачаш а ца ен бераш цIагIа суматгеш моттиг хул.

Пахаддаш къанеам лоаттабелга дукьал дикиха деза наьха кхетамцарча моллагIча а дынах юкъедисаоаяща. Пхьабоча дынах тешаш болча дай-наной дына вайанена иIалхаре, бераш хьалаха дехкарийла я Советски школаш. Хьара хьехархочун декхар — дына хварцоциара хьегуча мел лаьнпача хIамаица тIатеIIа къоисам лоаттабар.

Хь. КУРКИЕВА,
КПСС обкома идеологически отдела заведующе заместитель.

СОАХКАРЧУЛ ШОЗЗА ДУКХАГIА

Укх шера Московски предприятей коллективаша дIадоладаь дика гIулакх хьал а дьпа. Октябра дезача цIейна сийлелца накьа ахара хьинаре къахьегаш я «Горскнефта» НПУ коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаш коллектив. Мехкдаьттахошна хIинаье шланан соьгIа аракийца мехкдаьтта итташ эзараш тоннаш, мехкдаьттаца хьайоагIа газа масссех миллион кубически метр я. Хьадоаккхача мехкдаьттаген газаген дIабода мах лохбарах таланарча денга пачхаьллхенна кхоаьахча дукха эзараш сомаш да. Мехкдаьтта бIехдалар планах лаьрхIачул 4-за кIезигденнад. Къахьегама обсарле планах соьгIа 5 процент лакхьеннай. Къаьстта дика къахьегарах август бетта харара кара теха Цlе байрахх енхай тха промысла коллективана. Сентябрь бетта план иттех де хьалла кхоачашьлай оаха.

Укх шера сентябрь бетта соахка цу ханачул шоззаа дукхагIа доаккх мехкдаьтта, хIаьта газ кхозза дукхагIа. Вай Республикерча мехкдаьтта доаккхача промыслай коллективашта юкъе шолла-гIа моттиг лаьккхай тха коллективо. Уж къахьегама толамаш доаллача къаьстта дика къахьегаш я Е. М. Данилеца кулгалду IаьлийЮртара участка коллектив, М. Хаспутдинова кулгаьлду Эльдарово ахача участка коллектив. Коммунистическа къахьегама сийлен цIи лелаеча цу шин коллективо планал соьгIа дьлккха мехкдаьтта итташ эзараш тоннаш я. Дика къахьегарца бехгальвина я ин. Чурилова, Лупина, Дворчикова кулгаллу бригадаш. Цар планал соьгIа арахийца мехкдаьтта эзар гаргга тонн я.

Коллективо довккхал ду шоай балха тIа хьалха даттачарех — рационализаторех. Керда техникем технологии балха юкъедьярах укх шера даьккха мехкдаьтта эзараш тоннаш я. Балха юкъейихьа дукхагIйола рационализаторски предложенеш коллективо кийчъаь я. Цу юкъе болх беш ба тайп-тайпарча участкацкара болхлойи инженерно-технически болхлойи. Творчески дикагIа болх бечарех лоархIаш я ин. Тищенков, Мамонтова, Лопаткина кулгаллу бригадаш, механик нов. Дворончиков, слесарь нов. Промахов, кхыбараш. Промысле хIара виьлагIвар рационализатор ва. Укх шера рационализаторапа балха юкъе йихьача предложене лачча хьалххенна баь пайда 30 эзар соьгIа сом ахча да.

Д. ГАБАЕВ,
«Горскнефта» НПУ мехкдаьтта промысла заведующий.

Дика дIадоладергда политически дешара шу

Къахьегамхошта политически дешар хьехара гIулакх партийни организацей къахьегамхошта коммунистически кхетам балара доаккхача а чоалханерча а декхарех паI да.

Политически дешара ер шу эргаш да коммунистапшен берригача советски наьхи марксистско-ленински теоре актуальни дешаш Iомадергхиларца. Укх шера Iомае ера коммунизм хьалъяра проблемаш, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойи партей болама цхьагIон дешаш. Ишта декхараш хьалхашка оттарца дувзадениа Грозне Ленински районе боккха организациоии болх баьб хIанста дукхагIа болхлой дешара юкъеозадергболаш, политически дешара ерригача форман КПСС ЦК могаль 12 тема хIоаргта Iомаергйолаш.

Промышленни предприятешка, учреждешешка, дешара лаведенешка хьалий 300 гаргга семинарски группей, 200 соьгIа кружоки, политиколеи кхыйола дукха нах юкъебоагIа дешара формаш. Цу тайпара, хIара болх беш вола шолагIа саг дешара организованни формашка марксистско-ленински теоре актуальни проблемаш Iомаеш хургва. Уж дешаш дуккхача къахьегамхоша Iомадара юххьанцарча партийни организацена хьалий 10 популярни лектори. Цу лекторешка омаргьа СССР-е коммунизм хьалъяра йола программе, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болам кхоталара тIехьа КПСС-а а кхыча марксистско-ленински партешка а лаьттабу къовсам хIоаргта боашхаш дIабовзайтаргба.

Программа шоаш Iомаерашта долча новкъостала НохчГIалгIай педагогически Грозненски мехкдаьттан институтий, «Красный молот» завода, ЦРМЗ, общественни порядок лорадаре министерства партконеманна хьалий лектореш. Цига омаргьа могаль йолча тематинах 8 актуальни тема.

Семинарски группашка дешара плана керттерча темаех кхо семинар ергьа.

Дешара шера в дерхI укх темаех йола 30 соьгIа теоретически конференци:

— Парте марксистско-ленинска хьехами КПСС Программа тIа из деIабоалабари;

— Марксизмо-ленинизмо коммунистически партей кхьоагIонаки уж кхотталарахи ахар, кхыдараш.

Творчески болхлошта: артистапта, художникашта, литераторашта, клубайи культура дворецийи болхлошта лаьрхIа парте районе болх беш хургья лекторий. Цу лекторе хадувгIарашта омаргьа лекций цикл, 3 семинар ергье.

Халкъа университетий, парте районе болх беш йолча пропагандистий говзала университета программашта юкъеяхийтай КПСС ЦК могаль йола темаш.

Ше къаьстта йолча программах болх беш хургья коммунистически къахьегамен мастерийн школаш. Цига политически дешар хьехаргда профессионально-технически образованеца, дикагIа йола опыт Iомаярен дIайоаржарен лексашца, хIара декца беча балхаца цхьана. Цу лакхехьа йийца дешара формашц хургйолча партийни организацеша программана юкъейихьай марксистско-ленински теоре актуальни проблемаш Iомадара темаш.

Районе болх беш тиъа лекторий хургхилара лоархIам а баь, парте райкомен юххьанцарча партийни организацешен дешара плана хIара телах хургбола лектораш кийчбаьй. 3-ча октябре дIайоллергьа ерригача лекторешка хургйола «Вай заман характери дунен коммунистически болама генеральни линии» яхача темах йола цьалхара лекцеш.

Вай хапаро актуальни проблемаш Iохалро дIадех пропагандист йоккха говзал йолаш хулга. Цудукьа парте райкомо юххьанцара партийне организацешта хьежай пропагандистий составага, цунна юкъебахийтай етара дикагIа кийчбенна бола коммунистам. Сентябрь йистебоалаш КПСС обкомо кIалхагIоэлача цхьан кийчахьарча курсашка хилар берригга пропагандистам, дешара плана хьалхарча кхаь темана кийч а белар уж. ХIана пропагандистапта консультацеш я, дешара планаш, хилаиза даргдоаца литература тел.

Боккха болх бу политически дешара кабинеташа, пропагандистапштен деша багIарапшен эша литература Iалашду, гойтара пособеш кийчъю, моттигера материалаш шоаца йола пропагандиста - лектора долча новкъостала йоа выставкаши папкаши кийчъю.

Берригга партийни организацеш дешара шу дIадоладе кийчъенна я. КПСС ЦК-о дIадехарашка хьажа хьалхара вайнтеи организованнии идейнии лакхача боарама дIахьор хIара пропагандиста, лектора, семинарен шийлаи кулгалхочун сийлен декхар да.

В. ПИСКУНОВ,
КПСС Грознерча Ленински райкома идеологически отдела заведующий.

Н. МЕЩЕРЯКОВ,
КПСС Грознерча Ленински райкома политически дешара кабинета заведующи.

ДИКАЧА НАХАХ

СЛЕСАРЬ С. КАЛМЫКОВ

Укх деношка тхо хилар коммунистически къахьегама цIи лехара тIехьа къовсам лоаттабеча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача заводе. Из цIи дикха сIерташ шоай берригга ина тIабахийтаб завода болхлоша, технологапша, инженерапша, техникапша.

Директора тхона вовзийтар № 21-1 йолча установка слесарь Калмыков Семен Халистратович. Завод Iойилача дийнахьа дена цига болх беш ва из.

...1944 шера Грозненски № 2 йолча ремесленно-технически училище чаккхьаккхачул тIеоьагIа Грозненски нефтемасловаводе балха хьожавир из. Къона, опыт йоаца балхаца хьахашта халанза вола хIамигIа саг Iомае дIалу опыт йолча мастерга нов. Средоига. Мастера ше ший учепица балха говвала беаьи тIабахийтта. Къьнача ший хьехархочо шийна баь хьехам зеьха боабанвар ученико, Iалаьмате дика слесарь хилар цох.

1948 шера Калмыков арие вола. Эскаре ший гIулакх даь вальначул тIехьагIа юха а заводе шийна езача професеех болх бу. Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача заводе пхелагIа разряд йолч слесарь а ваьлаш № 21-1 йолча установка центробежни пасосашта ремонт еча балха тIа дIавиц из. Къона, хьинар дола болхло слесарь говзал йиза Iемае волалу. Кхаь шера болх бича Калмыкова вердIагIа разряд йоаккх. Цул соьгIа из дика рационализатор а хул. Рационализаторски балха юкъе къаьстта чIоагIа дакъа лаца волалу из 1954 шера дена. Укх шера бархI рационализаторски предложени ду це, царех ахх балха юкъе а йохийтай. Февраль бетта Калмыкова еппача рационализаторски предложенеех цеача газ дIаузийтача насосашта хуш хиннача турбинни даьтта деттеш дола флегиа дIаяхийта йиш хилар. Из бахьан долаш шера 25 тонна турбинни даьтта кхоадаIамтIехьдаьлар, центробежни насосаша ремонт да сом йоаккха за хIаьтъелар. Из предложенга балха юкъеяхьарах 2600 сом пайда баьлар.

Бакъда, заводе тахан а тIехь болх беш я турбинни даьтта дIадохийташ йола установкаш. Из даьтта хушта йиш яр Калмыкова епнача предложеннех еача флегмаца. Цу гIулакха терко а йоагIар завода кулгалхоша. №№ 21-2, 25-1, 25-2, Г-49 йолча установкашка дIанеда турбинни даьтта цу флегмаца хийцача боккха пайда баргбар. Турбинни даьтта цхьан тоннагIа бодача мах 7—9-за соьгIа я флегма. Цунах дика гу турбинни даьтта цетта еа флегма ерригача установкашта дIахатийтача баргбола пайда. Цул соьгIа Калмыкова оттаа а иъ юкъейахьай ший оагIорахьара уплотнени болча центробежни насосий защитни гильзаш кхаметтаеттарах йола рационализаторски предложени а. Цу предложенех йиш хилар насосашта шера еш йола ремонт кIезигъе. Цунах 1566 сом пайда баьлар. Установка болх теабеш йола кхы а предложенеш еннай нов. Калмыкова.

Нов. Калмыкова болх беш йолча № 21-1 йолча установка коллективана заводе эггара хьалхарчарца коммунистически къахьегама сийлен цIи елар. ХIаьта из ше коммунистически къахьегама ударник ва. НохчГIалгIайче Советий Iаьдал эттаа 40 шу диларца дувзаденна болх дика барах, хаддаиза производственни план тIехкхоачашъеш хиларах новкъоста Калмыкова «Медаль за трудовое отличие» яха медаль елар соьгIата. Цун цIи хиннай дуккказа а заводен Заводской районен Сийлен доскаш тIа. Новкъост Калмыков изобретательствай рационализаторствай Ерригсоюзни общества член ва, опыт дIа-эха эпа хьаьха горожникарча Уферчен Куйбышевсерчен мехкдаьтта чакхдоаккхача заводашка хиннав из.

ХIаьш вай мехкахо Калмыков Ставропольски крае оеккийт нефтекунски газобензинни заводе насосий бахама пусконаладочни балхаш дIамтIехьдала.

М. ЧАХКИЕВ.

Урте-Мартана производственни управленерча «Горец» яхача совхозерча комсомолкий чIоагIа безам ба механизаторий хила. Цар уйла я механизаторий курсаш а яьха тIадоагIача шера [illegible] де.

Сурта тIа: шекар доаккха [illegible] Чурчаева Асет, доярка Дукаева Зара, свекла лелаеча звено звеньевая Бисултанова Зарган.

М. Кобиашвили сурт.

ЛЕРТТIА КИЙЧБЕННАБ

Укх керда дешара шера Сунженски района политически дешара ерригача формашка дешаш хургва 2500 саг. 1-ча октябре классий цIенонашка, цIеча уголокашка шоай болх дIабоалабергба 150 пропагандиста. Уж берригаш а КПСС Сунженски парткома бюрос чIоагIбаьб.

1964 — 1965-ча шерара политически дешара гIулакхаш дуаца партийни собранеш хилар ерригача партийни организацешка. Тайп-тайпара я управлене колхозашкарча политически дешара кружокий формаш. Юрта боахама экономика семинарашка кружокашка хилараа соьгIа укх шера хьалхара хIамагIъехкай дикагIйолча опыта школаш. Районе хьалхара болх бе йолабургьа коммунистически къахьегама школаш. Троицкерча сайрийнарча школа дарди тIа хьаьа дешара комбинат. 10-ча августе XIX-ча партсьезда цIерагча йолаза парткомен цхьалеиа цхьана хиинача заседание вIашагI а елла чIоагIйир комбината ерригача балха кулгалдергдола дешара совет. Колхоза парторганизацеи Генадий Александрович Ким дьажаеир совета председателалли, хIаьта цун заместителалла — сайрийнарча школа директор Н. В. Карлушкина. Дешара комбината совета юкъе ахар 9 саг.

Дешара комбината преподавателаш чIоагIйир совето. Шоай общеобразовательни боарам лакхбарал соьгIа шофера е тракторист-машиниста говзал а Iомаергья комбината дешархоша. ХIана 116 саг дIаязденнаа цига деша. 1-ча октябра дIаболабай [illegible] болх комбината.

Цхьакха коммунист комсомолец, парте боаларам дешара юкъеоалаваха хургбоаца гIулакх оIаштIехьдаккхаре зе мел дезар даьд парткомой юххьанцарча партийни организацешей.

16-ча сентябре болх бе йолаеннай атеизма факультет чуйоагIаш йола марксизма - ленинизма сайрийнарча университет Орджоникидзевская яхача станице болх беш йолча университета филиальн соьгIа Серноводская яхача станице хьайийлай кхы цхьаькха а филиал.

Н. ЧУНИХИН,
КПСС Сунженски парткома инструктор.

НАЬКЪА БОЛХАРАШТА

1 октябре денз кхаьчнаб дешаш чIоагIлу машиниський карда Устав.

Курьерски поездий категори дIайоаниах кхьера. Пассажирски скорни поездаш мара йиеац чехе. ХIанзалца дийнначул кхы кьыгIагIа леларгъац поездаш. Цхьабаккъда, хьалхагIа курьерски поездий билетех боаккхаш хиннача кIезигагIа хургба хIанз цоавх боакха мах. Ераш да масалаш: дийнахьа Москвера Ленинграде йолаче экспрессаца ведарг пассажиро хIанз билетах 8 соми 80 кепиги лу, октябрь бетта денз цу поезда тIерча моттигах 7 соми 50 кепиги доаккхаргда; 3 соми 20 кепиги чухнахьа баргба Москвера Киеве йодача № 1 йолча скори поездаца купированни вагона чу а хайна вахарга бода мах.

ХIанз массаза пуш бола мах а болча цхьан билетах 75 килограммал дукхагIа пуш багаже дIачуйиiла йиш яц пассажирага. Цун безагIа мел болча мукьах шолхенца мах таца беза. Кердача уставех машинанашь гIоала багажни вагона чу ший хьашт долаш хIамаш кхьа йиш я пассажирага масаза а хиннача тарифах мах а лу.

Студенташта, [illegible] ремесленни училищашка деша багIарашта легота тал. 1-ча ноябре денз 30 апреле кхаччалца билетах боаккхача мах[illegible] ах мах мара тергбац цар. Уж тайпа бекьонаш тал «Спутника» путевкаш йолаш бевзача кхьонча пассажирашта а. Билетий мах 30 процент тIеро боаккхаргIа 1-ча ноябре денз 30-ча апреле кхаччалца йолча хана къаьсттача туристски поездашца болхарашта а.

ЯIаьхьий пригородни билеташ пайдаэ деша боаккха да. Уж пайдаэ да бIарчача дийнахьа, ийначa хана денз 3 сахьата хиннача а ца Iеш. ХIанз денз дIа хургйолаш да цIерах дена «сагIIча денз» аьле цIи йоаккхаш дола пригородни абонементни билеташ. Цар бенье цу шоаттдийнахьа, кIиранадийнахьа, [illegible] поездашка мах.

Поездаш дуккхача станцешка оеца латташ йоаккха из массахи минута лоацъаь хиларца дувзадения хIанз проводникаш денхебийна ба пассажир моллагIча вагона чу хьаьчуваллийта а ший моттиге из дIавига а.

Нагахьа санна наьха водача хана пассажиро кхыча категорех йолча вагона чу вехa лаьрхIадале (масала, купированни вагона чуда кIеадача вагона чу), поезд ерчача хана водда масса а вахь соьагIа боаккха мах дIабола гIоала веаш цун. Поезда бригадира дIаэздарга кхча.

ХIанз дукхагIа кийчйтий анчевзь йоацаш билеташ яра бенье йоле мах.

ТАСС.

ССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА СОЮЗА СОВЕТЕ ХОРЖАМАШ ДАРА ЙОЛЧА № 434 ЙОЛЧА ГРОЗНЕНСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГА ОКРУЖНОЙ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕ

ХОАМ

Юкьера ваьнначе депутата метташта СССР Лакхехьарча Совета Союза Совете депутат хоржаш 1964 шера 27 сентябре хоржамаш хилар Нохч-ГIалгIай АССР № 434 йолча Грозненски хоржамий округа гIанна.

Кхади тоссача даньа кьыкар 99,99 процент болча хоржархошьа. Кхади тоссача даньа лаьцаш хиннача берригача хоржархоех депутателла хоржача кандидата тIехьа кхади тоссар 99,71 процент.

Кхади тассарах хьахинараш хьежица, «СССР Лакхехьарча Совете деча хоржамий лаьнадерча Положене» 102-ча статьяга а хьежа Нохч-ГIалгIай АССР № 434 йолча Грозненски хоржамий округагара СССР Лакхехьарча Совете Союза Совета депутаталла хоржав ВОЛОШИН АЛЕКСЕЙ АЛЕКСАНДРОВИЧ.

Наьсарен районе

КЪАХЬЕГАМА ТОЛАМАШЦА

Берригаш хIана бен аьйна къона кхалнах ба Наьсарен-Вокзале швейни фабрике болх беш, царех дукхагIбараш гIалгIай а болаш.

Шие бетта план кхоачашъяьй фабрика коллективо. Нагахьа санна республикански швейнотрикотажни объединене майоагIара полуфабрикаташа — хачешна—Iалашъьлларе, доккхий толачаш лоахаргдар по. ХIаранеца пхи-пхи саг вола 10 секци я фабрике коммунистически къахьегама сийлен цIи лаккха къовсам лоаттабеш.

Фабрике хьадераш керттерча лакъе спортивни барзкъаш да. Продукцега дIабода мах 2 процент лохбаьб фабрика коллективо, хIаьта къахьегама обсарле лакхьера задани 108 процент кхоачашъелай.

Шоай балха нормаш тIехкхоачашъеш дукха болхлой ба фабрике. Масала, I. Аушевай Л. Мальсаговай мастераш болча «А» сменерча коммунистически къахьегама ударникаша Т. Чертаановас, ЗазовгIар Хадишатен Рукьетен балха задани 150 — 170 процент кхоачашъю, хIаьта Н. Арчаковай Л. Мальсаговай мастераш болча «В» сменерча М. Гетагазовас, йижараша Муцольговгiар Лидас, Фоиас, Лизас, Шафе — 120—130 процент. Къаьстта дика болх беш я норма 140 процент кхоачашъю бракопеределыщица М. Арсамакова.

Тоша иогарга фабрика дика коллектив хьатIадоагIача Октябра дезача дена толамашца наькъа гIоргхилар.

Т. САГИЕВ.

ЗАВОДА АРТИСТАШ

Наьсарен «Электроинструмент» яхача заводе художественни самодеятельноста коллектив вIашагIтехай укх шера апрель бетта. Завода къоначa болхлоех латтача цу коллектива юкъе 13 кхалсаги 7 маIсаги ва. Комсомольцаша дIайолаьча художествении самодеятельноста къаьстта терко тIаккхийтар завода комсомольски организаце секретара инженера-механика Сагов Iалдарахьмана, цо хьалхе лелаю цо цу гIулакхa.

Цу лоацача хана художественни самодеятельноста коллективо дикха концерташ оттадаь завода цIеча уголоке, района культура ЦIагIа, кхычахьа а.

ХIанз 3-ча октябре вахоша завода а района культура ЦIагIа в оттадергйола концерт кийчдеш да тхо. ХIаьта Сийлахь-боккхача Октябра дезача денoшка тха артисташа завода болхлошта а района къахьегамхошта а гойтаргба «ПхелагIа чард» яха цхьан ваьта пьеса.

Кружона юкъе дика дакъа лоац цун баянист волча завода гIулакхерча саго В. Рожкова, обмотчицаша Л. Ничковскаяс, Г. Смирновас, контролера М. Сырковас, слесарь - револьверщика I. Богатырева, токаря-револьверщика М. Осипова, района библиотека болхлочо Р. Даурбековас.

Ч. ЮСУПОВ.

СУРХОТIАРЧА БИБЛИОТЕКЕ

Бутт а баьннабац Тунгоева Маржана библиотекаралла болх бу. Бакъда, библиотеке дIачуваьлчачoа холургда цо ший болх дика цхьалхале йолаш а дерттIа а лелабеш хилар. Дерригa книжкаш — художественни, политически, юрбоахама, Iалма литература къаьст-къаьста таркеш тIа хьацъоттадаь да, дешача деза книжка лаха атта хургдолаш.

Хьаьтеха доаки: «Маркса, Энгельса, Ленина вахара хьокханах вала Iомале!», «Хиие шортта рузаъа хиларга вуг», «Уж сеигалетка хьалхарча рубежашка ба» яха а кхыдола а плакаташ. Библиотеке я: гIалгIай литература, дынах, кхалнахах долча книжкай выставкаш.

— Цхьаккха вай махка а республике а хулаш йола йоккха событи юторгаьц ер цунна хетаьа книжкай выставка ца еш,—йоах Маржана.

Ишта кийчъьай яз дисатель Н. Островский ваь 60 шу I Интернационала 100 шу даларa хетаьа книжкай выставкаш.

5.315 книжка да библиотеке, 300 гаргга дешархо ва. Книжкаш дукха дешарех ба 9-ча классера дешархо Х. Куркиев, юрта Совета депутат Х. Аушев, тракторист А. Куркиев, доярка Х. Дакиева, кхыбараш.

Дукхьала библиотека чу болх бaь Iан Тунгоева. Из хул «Знаменский» совхоза СурхотIарча отделене болхлой болча яхе. Масала, трактори бригадe дынах йола, шурай-товарни ферме шура дукхагIа миште йоаккхарга дуццаш беседаш яьй, керда газеташ деш.

Ший дист сий долаш лоаттаe, юртарча наьха кхетам лакхбе гIертаи къахьегаш я Тунгоева.

Ю. ЧАХКИЕВ.

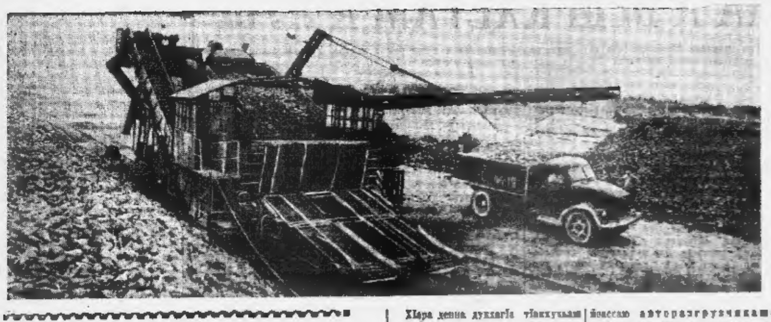

ХІара денна дукхагІа тІакхуьаш латт Шаьларча шекар доаккхача заводе шекара свекла. Цхьа минут зехьа да йоаш хьатІаена машин Іоассаю авторазгрузчикаша.

Сурта тІа: Шаьларча шекар доаккхача заводе.

М. Кобиашвили сурт.

ЛЕРТТІА ПАЙДА ЭЦАЦ ТЕХНИКАХ

ДЕЛКИЙГА хІана да гуленнаб Урус-Мартана производственни управлене «Лермонтовский» совхоза кхоалагІча отделене хьажкІаш чуларааш. Царка гІулакх деш сиха хьувз повар йола коммунистка Исаева Умржа. ЧІоагІа раьза ба цунна боллой. «Дикача столове санна хийчду дза хІана тха повара», — йоах Грознерча № 20 йолча АТБ-ра баьккача шоферашa.

Бакъда, сайца латташ дукха ха йоаллих машинаша. Цхьа саьхати ткъо минути дьахаяр делкъийна соцаяь йола вурийтта машин, ший тта прицеп, тракторий йийтта лафет, уж дІакхувла тракторашь, йиъ комбайн деш хІама доацаш латта.

— Дукха хІана латтаю оаш техника, тхьовре а сахьат ма дьахнадий боллой Іохайша? — хетт аха отделене управляюще-ге Ибрагимов Нурадинага.

Цхьабола шоферашь механизаторашь хІанз а хІама днаь беьнабац, пхьегІаш кІезига хилараx берригаш цхьана Іохоишабе йиш хилац, аьнка жоп ду нулгалхача.

Делкъала тІехьагІа ши сахьат доалача хана мара болх бе йоаллазлазар делкъийна юхесоцанарех тІеххьара комбайн. Шин сахьат гаргга ха йоайир ерригата техника деш хІама доацаш латташ. 1,8—2 гектар хьажкІаш хьоахаргьар отделене болх беш йолча «ККХ-3» яхача йиъ комбайно, нагахьа санна делкъыйна уж лаьинахьа йолаьлийта алаpe. ХІаьта дениа, делкъийга юха массаза соцаю нигта лоаттаю уж. Дукхьал из бахьан долаш денна шишша гектар кІезигагІа хьоах укхаза хьажкІаш.

Делкъийга соцаяь техника, зукха лоаттаяро ду за — ма кхоачамбоацар дІалаккхара боккъонга уйла ец ваи управляющи. ХІаьта де йиш йолаш дукха да болх тоабера. Масала, берригa боллой цхьан хана балха тІера ца боахаш, ахаша шоферашь, ши комбайнеря, ши трактористи делкъийга хІама дааь бовллална воккар болх беш хилча: хІара группо 25 — 30 минут мара ца йоаергьяцар.

Кхы а за кхоачамбоацарааш балхаца. 28-ча сентябре йолаьяй укказа хьажкІаш туйша. Бакъда, хьалхарча дийнахьа 11—12 сахьат даьнча йолаеина саррапца болх бича ши гектар совгІа хьажкІаш мара хьаххаиазар «ККХ-3» яхача йиъ комбайно. ШолагІча дийнахьа болх беш хиннача ворхІ комбайно 16 гектар гаргга хьажкІаш хьеккхар. Хьалхарча денаца нийсайча дикка лакхъелар комбайний къахьегама оcсарле. Бакъда, норман цар хьаккха езар-м 25,9 гектар хьажкІаш яр. Кхы лаккхъелазар комбайний къахьегама оcсарле тІехьа тІаларгІача деношка а. ХІанад из ишта?

Цу хаттара жоп дала раьза бац управляющи учетчик вола Горчханов Хасамбеки.

«Чуэда мегаргйолаш кхаьчалац тха арвига хьажкІаш, шин-кхаь дийнахьа кхы а йиъ «ККХ-3» араяргьа хьажаІаш чуйа. — йоах нов. Ибрагимова, — цул тІехьагІа дакхлургьа балха темпаш.

Болх ши-шегІа тоабаларга ма а хьежаш на лерттІа вІаштІехьбакха беза кулгалхоша. ШерагІа дІайоарзжае еза отделенерча дикагІйолча комбайнерийн шоферийн балха опыт. Къахьеганах дика ка йоал уккхаза комбайнерий Минтаев Махамбика. Талтаев Шамсудина. ТІагІертта къахьег дар трактористаша Гайрбеков Хосболта, Исаев Салмана. Кхы а лаккхерглар къахьегама хьожха- маш механизаторашa. отделене карара-кара тела ше аьгапедаш аларе. къахьегама листокаш, молнеш араювларe. дикагІбараш нар тІа белгалбоахаре.

Сиха а Іолегаргдоацаш дика а дІанийсау машинаш тІа комбайне саташ дола гІадамаш, лафеташ тІа дІайоаржаю хьажкІаш Гатуева Яхийте. Джамалдинова Яхас. кхычар. Силос йоллача кІоаг болча аьта гІаламаш дІакхухьаш дийнахьа 12—13 рейс ю шоферашa А. Борозенка. Ю. Олексенка. А. Луценка. С. Камилова. Г. Киреева. кхычар. Силос йоллача вІоата юхе сана латташ вІалха да йовац машинаш. Уж сиха Іехйоассаю трактористо Хатуев Доме. болхлоша Хамастаханов Солтгире, Магомадов Мовлас. ЛерттІа ІотоІазу аьта гІаламаш Озиев Мохьмада. Дийнахьа 150—160 тонн силос дІайола укказа.

Комбайнашта тІехьа кхай тІа ахкийса хьажкІаш хьалъецаш боллой ба отделене. Цхьа хьажкІа йитац пар. ХІора гектара тІера кхоъ—йиъ центнер хьажкІаш хьалехьаю дийнахьа хІара болхлочо. Дукха хьажкІаш я уж.

Юстарен мелея уккачь хІамаех кастттара тІера болча нахах отделене хьалкхель хьажкІаш лоцаеш 40 сег ма. Царех бархІ сег отделене кулгалхойн вожаш Катыр-Юртарча штабера дружинникаш ба. Цхьа хьажкІа дІахььийтан цар лочкъаяь.

Ам. ПЛИЕВ,
тхан собкор.

КЕРДАДАР ХЬАЛЛОАЦАШ

Грозненски производственни управлене опорно-хьокхама совхоза къахьегамхоша чІоагІа уйла тІайохийт юртбоалама техникех пайда дикагІа эцара. Масала, дукха ха йоацаш вайна хезар мехкарча дикагІа болча механизаторашa шин-шегІа делача комбайнашна ялташ дІаде лаьрхІад аьнна бах ходм. Комбайнера Гридин Николаи юе дакъа а доацаш шин-шегІа дела комбайн ялат дІадетургдолаш тоае болабеннаб тха боахаме. СК-4 яхача комбайнах дІакъоастаьй жатка. 80х80 сантиметр долча аьшках квадрат ю. Комбайнах дІахотт квадрата юкъере дакъа. Квадрата оагІонех цхьанна сеялка латт. ХІаьта юкъера сеялка комбайна тІехьашнахьарча оагІох дІатоcс. цу гІулакхо копнитель хьа а ьккхе.

Цу тайпара, ялат дІадувш йола аппарат кхаь сеялках латт 10,8 метр шера кха чу а доацош. Ялаташ шин-шегІа делача комбайнаша дІадувш хилча, гуйран замаллаь боалама чІоагІа эшаш йола тракторашь мукъайова.

Укх шера 9203 гектара тІа гуйран ялаташ дІаде дезаш ба тха боллой. Из Іалаьмите дукха а хьинар эшаш а болх ба. Из болх ханнахьа баь баккхар дукха юха тоаьча комбайний агрегат юкъейоалас лаьрхІад оаха ялаташ дІалера кампанена. Цуа совгІа, хІара агрегата бизза мукъ тІа буллаpгболаш вІаштІехьлаькхад оаха гІулакх. Масала, ДТ-54 яхача трактора тІехьалхо оана йиъ сеялка, хІаьта С-100 яхача трактора 5 сеялка лелаерга.

Ялаташ сихагІа дІадийна дахара гІулакха доккха дакъа кхоач тха дикагІа волча рационализаторга Исанов Тимофейта. Цо предложени енай дІелуета фуна молхаш етта ПУ-3 яла машин ялагийн бобоне культурайн фуна механизированни обработка ергйолаш хийне а хийна кийчъе, аьнна.

Заводо арахецна йолча ПУ-3 яхача протравителе балха оасарле лакха ец — сахьата 3—5 тонн, молхаш тохаш йолчо культурига кьежие. Иззал мара балла оасарле йоацаш хиларо йиш хилийтацар агрегаташа дІа ма дур фу Іалашде.

Нов. Исакова предложени едар ПУ-3 яхача протравителa балха оасарле сахьата 10—12 тонн дургйолаш ат хийца а хийца, юла тоае аьнна. Цо боахама торо лора обработка ешa йола культураш дІа ма юе кийча хилийта.

Мишта кхоачалгье ези ров. Исакова предложени?

Протравителa бера рема тІара хьа а баьккхе. цун метте РСМ-8 е С-6 яхача комбайнах ьккха оагІора-муькь боассабеш йола шнек оттаю. Ший коробкаца шнек дІаоттаю цун привод керттерча привoдапа кийслургйолча тайпара. Шнекага йола привод дІанаре передачега гІоада вІаштІехьйоаккх. Цу гІулакха бердая йоалле веломи окнө хьа а аьккха цун метте шнек кхестаеча гІовра тІа боаллача звездочкал шоаза дІанагІа бола звездочка оттабу. Звездочкашта юкъе гІовраш кхестадеча дІанара передача тІа кхы а натяжной звездочка оттабу.

Цу тайпарча агрегато болх бечa хана молхаш тохаш дола фу шнека чу а гІойй, цига адозименташи изи вІашагІаздy. Цу тайпара кийчъьнча агрегата балха оасарле сахьата 10—12 тонн дул.

ХІанз совхозе дени бола беш цу тайпара кийчъяь ши агрегат я.

Цу доллача хІамаша тха дикагІа болча механизаторашка йиш хулийт къахьегаме башха-дика тоалмаш дала. Масала, механизатора Сорокин Ивана ший сменах 150—155 гектара тІа фу дІатосс. ТоламагІа йолча методех пайда а эцаш доаццача хана гуйран ялаташ дІадийна боала лаьрхІа тха совхоз къахьегамхоша.

В. РЯБЧЕНКО,
совхоза керттера инженер.

ХАННАХЬА ЧУЙЙЦАР КОТВАРГВА

Эзал латтача свеклага хьежаш доаккхача тхона кІиръенна бІара хьежар звеньевая йола Эльдарханова Кабе. Тхьна боашаш сиха урсаш свекла шІеиъеш багІа звено села- лаш.

Царна лоадаха къахьегаш кхы а кхо звене я. Свекла чуэца комбайн йиъа звенора свекла хьайоаккхаш йоал. Комбайна тІехьа делача Кабе гІалат ца йоалаш хьалох цо хьа ма йоаккхаш йита свекла.

Эльдарханова Кабе цу тайпара терие арах хІара гектара тІара 25—30 центнер комбайно юлейита свекла хьайоакх цига.

Тхона бІаргаэайра Эльдарханова звене член йола Тахаева Малиха лафетица свекла дІакхухьача тракторестах бехкаш доахаш. Трактористa лафет тха ца доах наькъ тІа свекла йов. Цудухьа раьза доац Малика трактористa.

Свекла тІайотташ йоль [illegible] Зарас тигаяар лафет тІехьаьккха хьалйиза. Цо аьлар наькъаш ца да. вІакхачалехьа 80—100 килограмм свекла йоргьа. Из бакъдуц.

Шаьла производственни управлене «Шалинский» совхоза кхоьлагІча отделене свекла лелаерашa 205 центнерага кхоачаш свекла йоаккх гектара тІара.

Дика къахьег цу отделене комбайнера Исаев Салмана. Из ва «Шалинский» совхоза дикагІча механизаторех.

Эльдарханова Кабе звенора ахьа ьппай цун лоаллаза уала Поповленко Елизавета кулгалду звено.

Поповленкое хьаькьех тхога 4—5 килограмм хургйола свеклаш. Будиева Вуну. Казаева Зоба. Ремеьева Хасинат санна йола къахьегамхой тха звенора хилча хала ма тхо котвоаргдац аха, йоах Поповленко Елизаветас.

Лоацача хана из культура чуйца боаргбар отделене къахьегамхой вагаьа санна царна кхоачанбала транспорт хилча. Цудухьа совхоза дирекци партийни организаци лехар да из гІулакх тоадар.

А. ГАПУЕВ.
М. АЛБОГАЧИЕВ.

ДИКА ОПЫТ—БАЛХА ЮКЪЕ

Къахьегама оасарле лакхъяра, керда техникех дикагІйола технологи балха юкъехлахьара цахалдаш лакхъе еза арригача специальностех болх берегболаш боллой квалификаци къахьегама культурех. вІашагІтоха а дІайоарзжае а еза производства новаторий опыт.

ХІанз укх сахьате дикагІйолча йоккхийча предприятей опытах нефтемаслозаводо вІашагІъяхкий новаторий советаш. Общественни органаш лоархІаш йола уж хургьа деррига дикагІдараш, прогрессивнегІдараш производствана юкъехдухьаш, производства новаторий опыт вІашагІтохаши дІайоарзжаени.

Къахьегама дикагІйолча методий школаш Іехкара, опыт дІалоха эцара нефтемаслозавода новаторий цхьайола методаш доаццa дІалазъю оаха.

Тха йоаторий керттера примнаш я: лакха къахьегама оасарле, балха тІа брак ца хилар, бедах, материалаш, реагенташ кхом беш дІахийтар, арахецача продукцега дІадедар лохдар, кхыдараш.

Профессеген беча балхагех хьежжа лакхе белгалдаьчарех ца1 е массехк лекхар кхоачащу новатора ший балха тІа, уж кхоачащеш керда приемаш, инструменташ е приспособленеш кхухьа цо балха юкъе.

Тха заводера новатор ва даьтта селектинни цІендеча технолого- [illegible] установка оператор В. Н. Попов. Бетта цкъа соцаьь 3—4 дийнахьа ремонт йича установка ремонтера хьаяц, аппаратурашка бедаьи растворитель чу а етте балха мегаргйолча режима тІа йоахх. Уж операцеш чакхъяха дукхагІйолча хана 26 сахьат дезаш дул, хІаьта нов. Попова из болх бу 20—21 сахьата. Установка кийче а ль болх бе йолайолийташ йола ха 5—6 сахьата лоацъяро эзараш сома пайда бу. Нов. Попова установка кІоаргга йовзаро, балха хамах ана а хеш пайда эцаро, ший гІоншаш оттабе без-безача балха методишка дІаоттабара, кІаьта ала евзача тайпара а нагахьа ошаш хуле массехк цхьан а операцеш чакхъяхаро вІаштІехьдоалийт нов. Попова уж толамаш даха.

Масала, экстракционни отделене аппаратураш хьаяцаш экстракторапи ше хьаец ю, нар лоархІамерча оттагашка лаьрхІа хьалма а хьожаш. Балха растворана аппаратураш хьайийзара операцесистеме 0,5 атмосфера мара йоацача лохехьарча давлевех йолча углеводородни газа новкъосталла аппаратурашкара цІендаь хий дІалакха вІаштІехьдаьлар цун.

Дика новатор я товарно-бедален реагентнии участка оператор нов. Дубинина. Укх тайпара да цун новаторал: реагенташ бестворителани чуйоль цхьанкъа тІара цистернаш хьайиеш а Іейоассаш а уж гонаш нетти-хаш кул, хІаьта цо бахьан доадш машинакъе дукхагІча хана гІод доах. Массаза а хадал хьалха цистернаш Іейоассаь йола нов. Дубинина. Ший болх дика хараx, йоккха опыт дикарах вІаштІехьдоал цун уж балхаш хаьал хьалха кхоачанде. Цистерна чура растворитель е реагенташ Іейохийтача хана цистерна чу фе дахача кІедж кертІа ІоагІац. Цу гІулакха жидкость хьоаш йолча позаьта ихьаг цистерна кІалхарча кхана 2—3 сантиметр ай а аь ишйоса урагІа хьалъегІа лоаттаю цо. Шодаш ишта мийса ец боль беш хилча, шайсое фе хьаш, тІалакха цо насоса болх юкъагІа а ца боадам дІабохийт, цудухьа цистерна хадал хьалха Іейоассаь а йоал. Боккхача лоархІаме да цистерна чу 15—20 сантиметр продукт йиса ца лораер, хІана аьлча цу хана тІоегІа шодашт чІоагІа йола кул. Нов. Дубинина из ха а хеш 8 атмосферах бола беш бола насос 2—3 атмосфера тІа лаккхара насоса балха оасарле чІоагІа лоkхьо. ТІаккха цигарa. шена а ца йохийташ из ца еттаbаш болх бу насосо.

Производство [illegible] ба ремонтно-механически участка слесарь нов. Логинов, завода центральни лаборатори йоккхагІйола лаборантка нов. Варламова, кхыбараш. Цу новкъостамо вІашагІъеллача кхо школе дешаш хургьа 100 совгІа сег. Технологически установкаш, гІо деча участкий балха оасарле лакхъеш йола дикагІйола методаш сиха а шерра а дІайоарзжае вІаштІехьдоалийтарга цу гІулакхо. Новаторий опыт теоретически дикагІа ихетье а за дІайоарзжае а хІара школа тІачІоагІаьбе цу участкера опыт йола инженерно-технически болхло. Цо школа балхапа дикна лакхъе доал, хІаьта инструктора къахьегама дикагІйолча метода инструкцешь в лоассела а ду.

Тхона хетадухьа цу премирних республика дукхача предприятешка дикагІйолча опыта школаш вІашагІйоха мегаргьа. ХІаьта вай мехка коммунизм хьалъяра задачеш хана хьалха кхоачалтьара боккхача лоархІаме йола уж технически прогресса нароприятеш вахаре ше хулидг а я, ишта дигІа а йоалаергьа.

И. АРУТЮНОВ,
Грозненски нефтемаслозавода керттерча инженера заместитель.

В. МИТЕЛЬМАН,
нефтемаслозавода технически дешара инженер.

КПСС ЦК Пленума накъа долхаш

ШУРИЙ ФЕРМАШТА—МЕХАНИЗАЦИ

НАЬСАРЕН производственни управлене «Кавказ» яхача колхозе республике эггара хьалхарча «Тандем» яха оборудовани чулатта доахан детта зал хьал а йир, коргамукъа хийца доахан чукхаба а доладир. Кхо шу хьалхагІа дар из. Цар опыт хьаІоаде кхыча боахамашкара хьайбаш лелaдераш уккар ферме, газеташ тІа буйцар уж. ХІаьта дуаца хІанаш а дар. 200 етт беттар кхаь доарна, кхозза хІана енийацар аьнна лакхъеннир цар къахьегама оасарле, дикка лохйеннабар шура яккхарга дІабода нах.

Из шедола хІана долаш дар. Цхьабакъда, хІанз дац из. Доахан юха а дІадийхна лоаттаде баьлар, кулгалхоца аха болабелар шура.

Ши шу хьалхагІа «Ингушский» совхозе хьалъьяр шолха оттаяь «Тандем» яха доахан детта установка а йолаш йола доахан детта зал. Цхьабакъда, доахан кхы чу ца дугаш ишта латтаю я из зал, кулгалхаца детт уж хІана а. ХІаьта цу боахана кулгалхоша уйла хьаяре бакъахьа хургъяр, уйла аь а ца Іеш, шурий фермаша зе ца деш, пайда тергболаш тоавра дукха хІанаш дахдаларе. Цу боахамо укх шера дьаьхарча 6 бетта цхьа центнер шура яккхарга 2,9 сага-ди дакад, планах лаьрхІа хинначул шозза хІана дахадиц аьнна дукхагІа. Цхьа центнер шурий яккхарга хІабаха мах 27 сом 15 кепиги ба. Венга аьлча, хІара центнер шурий массаза яккха 12 сом 21 кепиги зе дул совхоза.

КІезига боахамаш дац республике фермашка оттаьча оборудованех пайда ца эцаш. Ва лехаду из гІулакх Шелковской производственни управлене боахамашка а. Доахан детта «Елочка» яха установкаш чулатта залаш 1963 шера хьалъьяй Ленина цІерахча, «Червленский» яхача, Коминтерна цІерахча, «Коммунизмага бода никъ» яхача колхозашка. Доахан деттача цу установках хІана цхьакха а ац болх беш, доахан деттача шалех склалаш ьай, дукхача шьаьа оборудовани чух юаш латт. Колхозий кулгалхошех специалисташех йоах. машинашца доахан деттаж хилча шура а шурий хьоашал а кІезаглу, доахан хадал хьалхагІа лаьк. Кхы йист ца хулаш цар аьинар мегийташ багІа производственни управленех «Сельхозтехника» яхача районни объединенех болхлой. Шура кІезигьара бахьан доахан деттача машиний бехках дац технологи теллаараxи зоовeтеринаре дІадезараш кхоачаш ца Іараxи за. Уж гІалаташ дуцаргда вай.

«Елочкен» «Карусели» яхача установкаш тІа доахан детта долалеш хилча группаш а яь лакъа дела уж цар хуча шурий дукхалгакІезигалга, детта доладенначa хана- га, шура сиха-шорта теларга хьежжа. Дукха а атта шура луш дола а доахан цхьа группа а йийн шоаш къоастаду, хана детталуш а кІезига шура луш а дараш — шоллагІча группаца, юккъера шура луш дола доахан — кхоалагІча группаца, хІаьта детташ доаца доахан къастча шоаш лехаду. Шура дукхагІа луш а атта детталуш а дела доахан кхаба а дикагІа кхоеб: шура дукхагІа луча доахана группана дукхагІа ду доакъараш. Уж тайпа кхоачамдоаза даргдоаца гІулакхаш кхоачашдаьдац Шелковской управленерча Ленина цІерахча колхозе, хІаьта из бахьан долаш цхьан хана станокаш тІа уиттадаьд шура дукхагІеш кІезигагІеш, сихагІеш шортигагІеш луш дела доахан.

Уж гІулакхаш дукхача боахамашка ишта лехаду: доахан детта ханаш теллаю, шинараш е ца дулаш дут, е дула а, детта цхьа минут эшаш ца а дулаш, 3 — 5 минут эшаш дул, доахана шура хьахеца ха тІехьаьинначул гІехьагІа. Дукхача лоархаша массаш ца еш бус шин.

ВІАЛЛА а де мегаргдолаш хІама дац доахан цкъа машинашкeх тІаккха кулгашцех деттиага, хІаьта ишта хьалхагІа кулгашца дийттачул тІехьагІа машинашца деттилга а. Дукхьал цу гІулакхо толладу доахан.

Дукха специалисташ ба из кхета ца деш. Масала, «Ермоловский» совхое дика болх бора гуйран-Іан ма- налахьа шоалха оттаьча «Елочка» яхача установко. Цхьабакъда, доахан ахкан лагеранка дІадиттарца кулгашца детта доладир уж, доахан детта дІа-ьха кхухьа установкаш боахаме йоалашехьа а. Цу гІулакхаца деттача доахана доала за кхета ца деш вар совхоза керттера зоотехник лев. Дауров? Ишта доахан деттара технологех ца кхеташ лехаду из гІулакх Грозненски опорно-хьокхама совхоза, Шаьла управленерча «Дружба» яхача совхозе, дукхача кхыча боахамашка. Из ишта доллашехьа а, доахан машинашка деттаж хилча шура кІезигъю. Доахан тахх яха карагІ а ца доалий цу тайпарча специалисташта-м?

Машинаца доахан деттара эффективность дукхача хьале машинашта деча гІулакха технологе боарамахи уж кийсъярахи тийша я. Доахан деттара болх лерттІа дІабахьара хиланза даргдоаца хьал да отталь вакуум коллекторашка хьаллоаттаяр. Из чІоагІа лоархІаме да, хІана аьлча, цунах тийша хул доахангара цІенъаь шура ІейоаккхаІта. Вакуум лоаъеш хилча, доахангара шура цІенъаь Іеххадац. ХІара ферме шура хьаІувдача хьача шодилгий лах комплект хила еза, хІара комплекте цхьан-шин кІирах салаІа йиш хургйолаш. Нагахьа санна хьача шодилгаша салеІаш ца хилча, оагар из, ферма тахх цун, хІаьта цо а ший аргІанна вакуума боаран тоххабу, цІенъаь шура Іоаккха йиш хилийтац. Цхьаболча специалистана ихетадаш из бакъдала хІана, тингьялаца лехаш шодиг, тІаккха дІакхосс из. Уж тайпа гІалаташ дуъйт Шаьла управлене «Дружба» яхача совхозе, Грозненски управлене 1-ча Мая цІерахча колхозе, дукхача кхыча боахамашка.

Цхьайолча колхозашкeх совхозашкех кад, машинашца доахан деттаж хилча, шура мистагІа хул, цун хьоавал лохлу, аьхаш. Уж тайпа хІамаш хул доахан деттача машиний профилактика дІадехараш кхачаш ца деча. Шура массаза йоакх шодилгаш аппараташ йила еза хьалхагІа шийлачех тІаккха дІайхачех хица, шура чакх мел юлача гІоала губка-ерш чакх а йоаккхаш. Цо дика цІенду шура мел лала наькъаш. Иттадийнахьа цкъаза технически гІулакх ду, вІашагІа а даде, бокъонца дула а дулаш цІенду шура хьаІуда нахаш, ведараш, шура лала наькъаш, шура шолъергаш, насосаш, кхыдараш.

Хоаш да, электричества лард тІа производствана комплексни механизаци автоматизаци йича мара къахьегама оасарле лакхъюлургца хилар. Дойче, общественни къахьегам кІезигагІа дІа а бохийташ дарегІа продукци яха Іомадала деза вай. Из-хиетa а деш болх бу Грозненски производственни управлене 1-ча шурий совхозе. Сунженски управлене «Победа» яхача колхозе. Цига дерригаш а хІана дац аьнна дола доахан машинашца деттаж да, хьайбай фермашта комплексни механизаци яра болх ба беш. Цудухьа цхьа бахьан доацаш дац цу боахамашка шура лаккхарга гІабодаш кІалхегаш республикерча дукхача кхыча боахамашкарчул цхьан ахалон — шоаш лехагІа тІлар.

КПСС ЦК ноябрь бетта хургйолча Пленуме дуцаргда специализированни юртбоахама производствана кІоаргагІа интенсификаци яра хулталдехара тоадарех лоархІамегІара дешаш. «Сельхозтехника» системерча болхлоша шоай низаци знанеш кхоергьац мерда, кхы а йоаккхагІа йола рубожаш цу бакъахьарча наькъа тІа яха колхозашкех совхозашкех новкъостал дара.

И. АВАНЕСОВ,
«Сельхозтехника» республиканскии объединене председатель.

Специализаци яра наькъаца

Юрта боахама цу чаккхоалаш латт, цудухьа цун хьалхара итогаш еш а тхоашта кааргІдьинараш дуцаш а да тхо. Оаха къоастаде деза вахаро тхоашта хьалхашка оттаяьраш магагІа проблемаш я, хьана деза тхоай боахам оаха малагІча оагІоралхьа лостабича бакъахьа ба. Оаха дика ихетадаь тхоай хьалашка интенсификаци яра мІаш сених латт, хІахо малагІа доакъош дегІакхийлача дукхагІа пайда барба.

Эггара хьалхагІа дувцаргда аз укх шера оахош болх мишта баь. Культураш дІаювргйолча лаьтта 300 тонн совгІа суперфосфати аммиачни селитри тессар оаха. Уж удобренеш оаха тайсараш эггара наьхагІа йола культураш дІаюргйола аьтташ дар, хІаьта цунах пайда кІезига а баланзар. ГуракхІа дув кІа дІадийнача 1435 гектарах оаха хІара гектара тІара 19 центнер чуера, хІаьта шуна 600 гектарах хІара гектара тІара — 23 центнер. КІезига хьункъам баланзар кхыча культураша а.

Цхьабакъда, тхо къоастие тІерташ йоа керттера проблема гуйран ялташ дІадер а доацаш (тхо уж хьалкхеде а тешшаме, лакха хьункъамаш даха а Іемад ала мегаргдолаш ва) доакъарий баш я. Лехкар сених латт аьнча из латт, вай лаьтташка хьа ма йоалу дукхагІа гІалд а тІехьа хьажкІаш дІаюш баьнаш яхарах.

Укх шера оаха дІайийнай 1500 гектар хьажкІаш. ХІаьта царех 600 гектар совцен кІоонг-дукха гІулкъархана вІашагІа а аь, доакъарийна лаьрхІа йийнай. Цу тайпара, хьайбашта эшаш йола шортта белкой компоненташ йоакхаш хургьа силос, хІаьта хьайбашта рационна юкъе хургда кхоачанйоалаш ... [illegible] ... доалац а дала доакъарашь. Ишта дІаха а дІаюргьа оаха доакъарийна лаьрхІа хьажкІаш.

Цхьабакъда, мосха доакъар тха боахаме хьалхагІа а санна кІезига хьункъаш да: гектара тІара 150 центнер. Цудукъа хІанз уйла тІерзаьй оаха цу лаьтташкара дукхагІа мосха доакъар дакхара. Цу гІулакха хьатІадоагІача шера доакъаріина лаьрхІа хьажкІаш ІІле 600 гектар хий лекха лаьтта керланл оаха. Оалача хана хІара гектаре тІа 20 тонн кхой кхоакхa тонн минеральни удобренеш тоссаргйолаш а да. ХІанзе 100 гектар аьха а цу тІа 300 центнер суперфосфат йилла а лаьинад.

ЧІоагІа уйла тІайохийт оаха сорташ харжара. Оаха дІаюргьа хІанзе тхоай кхашка тоххамбаь а дика хьуакъаш хилар гучадаьнна йола «днепровская 90», «днепровская-20» яхача а кхыдолча лакха гІадамаш хулаш долча сортех йола хьажкІаш.

ХьажкІаш кхее вІашагІъелла кхоъ механизированни звене я тха. Звенонта керте оттабаьб дикагІа бола механизаторашь Филиппов Александр. Шамаков Ислам-Іаьла, Тангатаров Эспат. Царна хьалхашка лехкар оттадаьд—хІара гектара тІара ший чІоагІбалена йола хьажкІаш а тІехьа 500 центнер моша гІаш 50 центнер фуаіаьхьа хьажкІаши яха, аьнна. Доккха дикахетар лархІа дезаш да укх шера цу тайпара хьункъам цхьалагІча бригада механизаторашa 200 гектара тІа хьаликлеьб хилар. ХІара гектара тІара 50 центнер хьажкІаш йоах цар.

Дика кхоачашду оаха доакъараш кийчдара лехкар. Кхы доамаледга чІоагІа меда дьгІеваших доахан, оаха цу гІулакха дукхагІа вІаювргьа бахьаш, керттерча дакъе люцерна. ХІанз 400 гектар а тха люцерна дІайийна. Укх гарггарча шерашка ворх гектара тІа дІаа долазургда тхо из. Укх шера оаха фу лаккха лаьрхІа йотар 110 гектар, хІаьта цу цахьерча культура фу 20 тонн хьахар оаха цу лаьттара. Цу тайпара, оаха тхоаш метта, лоаллахара халхоаш а Іалашйир фуна. ХьатІадоагІача шера люцерна 500 гектара тІа дІаювргьа тха боахамо, хІаьта 1966 шера 1000 гектар. Цу шера хургйоаргьа тхоага мел еш доакъараш хьайбашта Іалашде.

Укх гуракха 2000 гектара тІа ялаташ дІаде деза тха, цу лаьккъакІа—1400 гектар а йолаш. Уж культураш хьункъаьра хІанзе а агротехнически лард йолаш да тхо. Дерригача лаьтта культураш дІаелехь дулаш йола хий лиллар. Контрацепни фуна, урагІеш шера Іена готтача кугІарех дІаюв оаха кІа, хІара гектара тІа кхоккха центнер суперфосфат а тоссаш. Цу тайпа хІанзе а 600 совгІа гектара тІа дІадийнад «безостая-1» яха кІа.

Тхоай боахаме чІоагІа уйла тІайохийт оаха дута дІадера. Из пондоахош чІоагІа пайда луш культура я. Укх шера 77 гектара тІа дІадийнадар оаха дута, хІаьта хьатІадоагІача шера ши бІаь гектара тІа дургда оаха из. ХІара гектара тІара 40 центнер дута чудa лархІ оаха.

Тха боахаме дукхагІа дІаюргйолаш я даьтта доаха культураш а. Оаха хІанзе а 12 гектара тІа дІадийнад тхоай лаьтташка тоххамбаь даьина венгерски рапс. ХьатІадоагІача шера 100 гектарах кІезигагІа доцаш хургьа из. Венгерски рапс дІаер гІойленагІа хилар хьахьехаш доль пхьакха хІама да, вай бетта цу чуйийчул тІехьагІа цига дІайийнача хьажкІашна шоллагІа дика хьункъам луш хилар.

Боахама интенсификаци еш оаха керІ колхоза экономика чІоагІа ярца эггара дикагІа йола продукташ пачачадьалхенна ала а.

Ноябрь бетта гулдургйола КПСС ЦК Пленум керттерча дакъе хьажаргйолаш дар колхозаштех совхозаштех специализаци яра хьакъехьара доаш да. Из чІоагІа лоархІаме а хІанччух тІехьагІа къоастие оаш а проблема я. Хетаргахьа, тІа колхоза керттера лоацаш хургба ма лелалелтон комсаш кхеатеш. Вон доакъош гІоала лаьрхІа а керттера лехкар кхоачашдара—доккхагІа дола доакъош дегІадоалыдара новкъостал деш а хургда.

Укх тайпара кхоачашде кердІ оахо из лехкар. 1965 шера тхоай дерига ма 40 эзар устагІа дІахохачабе кердІ оаха. Царна йоккха тоакъарий база а кийчъяь, продукци алсамйоаккхийта вІаштІехьдоаргда оаха, хІаьта цун тІехьагІа племенной гІулакха тІаерзаергьа оаха тхоай керттера уйла.

Шурий ферме бугаргба оаха эггара дукхагІа шура луш бола 300 етт, хІаьта хьатІадоагІача шера царех хІаранегара 4000 килограмм шура а йоаккхаргья, хІаьта дІаго йолача хана хІара Іеттагера шера 4500—5000 килограмм а йоаккхаш.

А. БИЛЕТОВ,
Шелковски производственни управлене «Красный пахарь» яхача колхоза председатель.

ФОТОИНФОРМАЦИ

Челябински тракторни заводе хьалтьай вIашагIъеккхача машинашта обкатка еш, ялаш, цар ходовой дакъарга хьожаш йола йоккха корпус.

Сурта тIа: кердача корпусера «С-100 М» яха ль йистельнна латта тракторащ.

Б. Клипшинцера сурт.
ТАСС фотохроника.

Хьалъеш латтача Новгородски химически комбинатах метаноли мочевина яха мальхера удобрени ю мехка эгтара а йоккхагIа йола предприяти хургъя.

Сурта тIа: Румынски Халкъа Республико хьаль еикесташ вIашагIйеххаш боахи.

М. Блохина сурт.
ТАСС фотохроника.

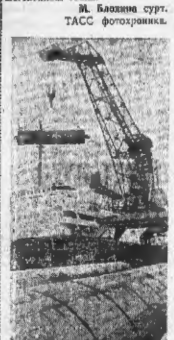

Дальни Востока океана тIа волла коа наIараш я аьле цIи йоаккх Находка яхача городах. Дукха ха яц укхаза форди тIойи мара ца хиншa. Наха тIош тIагIолла наькъаш делхар. хьалха чхьоккарчий бIенаш хиннача, дьсса дахача берда йисте причалаш йир. Нагахьа санна города ший герб хилча цу тIа хургъя портальни а гIишлоний, а кран. Шин профессех нах ба укхаза бахараш — морякаш гIишлонхой. Цхьабараш океана тIа болашеха шолла гIбараша города довнош шерду. Нагахьа санна Находкага шо фордагахьара хьаьожe кемай начташта юкъе гIолла вистeкъа мара бIаргагургъяц город. Находкерча порте ух дукхача мехкий байракхаш йола кемаш. Укхаза хьеашал тасса йиш я планета тIарча моллагIча пачхьалкхен викалаща.

Дукха дувца йиш я Находках а-дира бахача нахах а. Оалаш ма хиллера, цунах дувцар хозачул цкъа бIаргагор тол. Ер сурт дахккхад ТАСС фотокорреспондента Ю. Муравнна гаьцарча океана йисте уллача городе.

Укх тIаххьарча шера бIаьш японски кемаш хиннад Находкерча дальневосточни порте. Цар хьаккхукь химически предприятешта оборудовани, ейгача промышленноста машинаш, турбаш, каучук, изделеш. Находкера цар Японе дIаккхукь хьу, кIор, станокаш, бесбола металлаш, кхыдола товараш.

Сурта тIа: Японера хьадоначa кема хьена каьхата промышленноста предприятешта йола йокъаеш йола барабанаш.

Ю. Муравина сурт.
ТАСС фотохроника.

КЪАХЬЕГАМЦА ЮМА А БЕШ КХЕТАМ А ЛУШ

Обществоведени а эстетика а хьехнга программана юкъедоалалаpo Грознерча № 3 йолча профессионально-технически училища хьехархой коллективана къалхашка докхий декхараш оттадир—коммунистически общества оамалаш йоакка саг хьалкхевара, кхетам балара. Цудукхьа хувца йийзар хьехара программа а.

Дешархошта производственни дешар хьехаш кхетам лу физически къахьегамо, цо новкъостал ду хоржа професси еза. Предприяте производственни практика дIахьош хьехархоша керттера терло ю, лакха квалификаци йола, къона болхлой кхебара.

Грознерча автотракторни ремонтни завода механически цехе Эрригсоюзни лоархIам бола продукци арахеца поточни лини оттае езаш гIулакх эттар. ЧIоагIа эшаш бар завода специалисташ токараш. Цу хана заводе хьожабаьбар производственни практика дIаяхьара 5-чен (мастер нов. А. Внуков) 7-чен (мастер нов. В. Филимонов) группай дешархой-токараш. Дешархошта завода хьал дувцаш къамьл дир завода директора нов. Марибуса. Дешархоша дош делар поточни лини болх бе дIайолаялийтара новкъостал де.

Хала дар хьалхарча деношка — балхаца дукха моттигаш нийслора вIаштIехьа ца йоахалуш. Цхьабакъда, сиха караерзайир производственни процесс — дукха ха ялалехьа кхоачаш а тIехкхоачаш а е бьылар дешархой шоай производственни план.

Дешархоша болх беш хиннача механически цеха социалистически яхье хьалхара моттиг а, завода дIа-юха тела цIе байрахх а льнкхар. Цун керттера бахьан дар дешархой болх бе дIаболабеннача хьалхарча деношка дена йоккха терко йора училища партийни, комсомольски организацеша, берригача хьехархоша дешархоша къахьегача, салоIача. къонача болхлой квалификаци лакха хилийтара хьехам бора. ДукагIа йолча хана заводе хулар хьехархой заводе гIолла экскурсеш, технически консультацеш еш.

Производственни практика дIаяхьара дош педагогически совето боккхача лоархIаме лоархI. Практика дIахьоча хьалхарча деноша а дена дешархой шоай дега деза хIама санна дархIа белалу завод — массаьнеца цхьана гIадболх, нагахьа санна предприяти хьалха хуле, хIаьта тIехьаьесаш хилча шоай яиз, хьинар ца кхоадеш къахьег план кхоачашъяра. Цу хана дешархой хьакул шоаш завода дай хилара, из бахьан шоаш бехктокхаме хилара, цун кхоаненах йола уйлаш.

Дика дIахьу тха дешархоша производственни практика. Социалистически яхье дакъа толамаш бахьан долаш республикански профтехобразоване Управлене дIа-юха тела ЦIе байрахх лелаю кхоалагIа квартал а. ДIахо а коммунистически къахьегам дукха беза Iомабеш дешархой производственни практике арабалалехьа училище слет йир коммунистически къахьегама бригадай группай. Слете бийха баьхкабар къахьегама ветеранаш, «Красный молот», ЦРМЗ, ГАРО заводий вихалош. Цар дешархошта дика, безамца дийцар шоай балхах льаьца. Дешархоша дахча дукхача хаттарашта жопаш тейлар цар. Болхлоша дешархой тIахьийхар коммунистически къахьегам бахьан долаш доаттабу къовсам шерагIа боаржабара. Слете дакъа льацача № 19 йолча группа дIаделадарах училище дIайолайир коммунистически къахьегама сий дола цIи лакхара яхь.

Дика деша а дешаш дIахьу шоай производственни практика Грозхимкомбинате № 18 йолча группа. Цар хана дукха къалха караерзайир слесарий говзал.

Училища эрригача хьехархой коллектива баркал аал «Красный молот» завода инструментальни цеха болхлошка. Цига производственни практика дIахьош ва дешархо Горехов Виктор. ХIанзла а хьалъеххад цо ше дика болхло хургхилар — хьинар дола рационализатор ва из.

№ 1—2 группий дешархой ба «Красный молот» заводе практике. Цхьабакъда, дукхьал дика болх барца дIабайзабац уж заводе. Хьинаре дакъа лоац дешархоша завода общественни а культурни а вахаре. Художественни самодеятельноста концерт хьокхаш, завода технически конференцешка, диспуташка, тематически сайренашка, комсомольски собранешка хьинаре дакъа лоацаш, завода спортивни сий лорадеш ба. Цудукхьа сий ду цар заводе, цар яхачунга ладувгI, царца дагIбувл.

Цхьабакъда, хIанз ма дика дешаре гIулакхаш дешархой деша баьхкача хьалхарча беттешка—кхетам лакха бацар. Дукха къахьега дийзар училища хьехархой. Аз доалалертда цхьа масал — дела вера Бикетов Николай. Каст-каста дешара тIехьавусар, дисциплина телхайора, санала вацар. Дукха болх бе баьзар цунца. ЧIоагIа тIахьожам доаттабора цунна хьехархоша, мастерашa беседаш йича, къамьал дича хIана хулаш дацар.

Цкъа, группе старостаца цхьана цунна тIадилладар тIадухачова цIенеи цхьаннне йолаш группа йий хьожаш хьажар дIадахьа. Училище мел вола саг цецваьккхаш эргаальнна вар Николай моллагIча дийнахьа. Цу хана дена цуцаделар Бикетова вахар. Училища общественни вахаре дакъа лаца волавелар, комсомоле дIавийцар, цхьа ха яьнначул тIехьагIа из дIавийцар коммунистически къахьегама резерва бригадах группа яьнна цIи лакха къовсам доаттабеча группе. Къаьстта чIоагIа вхнанн йир Бикетова вахара производственни практико. Экзаменаш дIалуча воагIаш из тIехдина производственни характеристика а йолаш коммунистически къахьегама ударника цIи а йолаш вера. Иштта дола масалаш дукха кхы а доаладе йиш я.

ТIеххьарча 15 шера арахийцачул дикагIа выпуск яр укх шера хиннар. 320 саго дика дIаелар пачхьалкхен экзаменаш. Дукхьал цу гIулакхо а хьахьекхар хьехархоша дика къахьийгалга.

В. ИВАНОВ,
№ 3 йолча профтехучилища директора помощник.

ДИКА ХЬЕХ БЕРАШТА

И. Д. Красильникова Нохч-ГIалгIайче йола 6 шу да. Юккъанцарча классашка хьехаш Наьсарен районе 2 шу дакккхад цо, цул тIехьагIа 4 шера Урус-Мартана района Катар-Юрта 4 шу. Цу 8-шерарча школе эггара хьалха 32 бер дола цхьоалагIа класс хьалийцар цо. Бераштa эрсий мотт хацар, цудухьа хала дар уж деша а, язде а Iомаде. Диъ шу дальнад цу классаца Инна Дмитриевнас болх бу, хIара шера классера классе доал пул бераш цхьаккха а чу ца дусаш. Ший хIара дешархочул оамал дика йоаз цунна. Бера мела оамалаш а дика эийнай хьехархоче. Цунна хов дешархо цIагIа миштта вах, цIагIа е енна урокаш цо миштта ю, дас-наныс бера мел йоалхо ю. Цунна деша доагIа цхьаккха а бер дац Красильникова цIагIа яха ца хулаш.

Бераштa долча гIулакха ха а къахьегам а кхоберг бац из, йоах Инна Дмитриевнас. Нагахьа санна моллагIча беро урок бокъоща кхета ца еш моттиг еттача заняташ йистельнначул тIехьагIа материал дика дIайоазийт цо.

Аз масс-масса собранеш ю берий даьшцеи воашошцеи, йоах Красильникова. Собране лувц бераштa малагIа хьехам бе беза уж цIагIа долча хана, дIаихача заман поча гIулакхаша берий сакхетам лакхбара мел дукхьале ю, Iилманеи техникaнеи наргIальннарех.

Хьехаш хиларал совгIа юккъанцарча классай дешара дакъа завеххушелла болх а бу цо, хIаьта школе 22 юккъанцара класс я. Школа хьехархой коллективо сий деш хьехархо я Красильникова. Моттигерча профсоюзни комитета председателалла хержай из. Из болх цо дика а терко еш а бу. Профсоюзни балхах льаьца масс-масса хьехархошца совещанеш ю Инна Дмитриевнас.

Бераштa дика хьехарал совгIа цо ший образовани а лакхъю. Нохч-ГIалгIай педагогически институте 3-ча курсе дешаш я И. Д. Красильникова.

М. ПОЗЮЧЕНКО.

БЕРИЙ СУРТИЙ ВЫСТАВКА

Урус-Мартана «Новосельский» яхача совхоза А. Зеленкова эзардующа йолча берий беша боккха болх бу бераштa эстетически кхетам луш. Дукха ха боацаш цига хилар берий бешарча бераша дахча суртий выставка.

«Чкъаьрий аквариумь» яха сурташ дехкараштa юкъе нийса а дика а сурташ дехкадар Буралова Малийкас, Садыкоа ТIауса, Дешериева Валяс. Зизаш дехкаш сурташ дехкараштa юкъе къаьстта дика дар Модаева Шахсудец, Шадысова Эсетеи дахка сурташ. Выставка дукха езаелар бераштa.

А. ВОЛОВЩИКОВ.

ДЕШАРХОША ТИША АЬШК ГУЛДУ

Грознерча № 14 йолча школа дешархоша 14 тонн металлолом гулгулдаьд металлолом гулъеча доккха дакъа лаьцар 6-чегара 11-чегга кхаччалца йолча классай дешархоша. ХIаьта царна юкъе а къаьстта бегтахьльннай 6-гIа «В» класси 11-гIа «А» класси. Цар цхьан кIирандийнахьа звеношта бекъа а хийн цхьа тонн а кхы совгIа а металлолом гулйора. Иштта дика ва льлар цар сентябрь бетта 13-чен 20-чен деношка, царна тIахьожам доаттабеш бар школа директор нов. Малыш Анатолий Александровичи производственни дакъа директора заместитель нов. Жигунов Виктор Евгеньевичи.

Цу шин дийнахьа къаьстта дукхагIа металлолом гулъярах барккал аьннараща бар дешархо Клименов Клим, Гучигов Леча, Пискoватская Дина, Маголевская Лида, кхыбараш. Иштта дика новкъостал ху школа дешархошa шоаш салаIа цIагIа бисача кIиранденошка шенара свекла чуэаш йоаккхача совхозашта а.

Къахьегама тIера болча лаккхерча классашкарча дешархоша дика Iомаю школе производственни говзалаш а. 9-чен, 10-чен, 11-чен классай дешархой универсальни токараш хила Iомалуш ба «Красный молот» яхача заводе. Цига заьрххIа царна яьнна хийтъи цех а 8 токарни станок чу а латташ. Шоашта юкъера хержа бригадираш Массалови, Мелохини, Агапови а болаш, дукха хана дела заводе болх беш болча токарашта нийсса хIана дац аьнна завода заказаш кхоачашду дешархоша. Школа яьккха боаллаше а цу заводе балхаш де гIоргба уж. Цул совгIа 9-чен 11-чен шин классера дешархой ба школе столяраш хила Iомалуш. Цар а иштта дика Iомаю шоай говзалаш. Шоайла чIоагIа социалистически яхье а баьнна балхаш ху цар столярни цехе. Масала, 11-ча класса дешархоша дана денназ ер шу чакхдала йисача хана шоай низаца спортивни залашта бокъонца оборудовани е, керда 13 стали 25 гардини хье, спортивни майданна ремонт е, кхыдараш. Иштта дехкараш тIаийлад 9-ча класса хургболча слесараша а.

А. ДОДОЕ.

Баскетбол

28 сентябре йистельяр баскетболах довзаш хьалхара моттиг лакхара тIеххьа хиннa яхьаш. Цу яхьашка дакъа лоацаш яр «Къахьегам» яхача республикански общества 11 команда. Чемпиона цIи яккха лоияаш хилар Грозненски нефтемаслозавода, новогрозненски ТЭЦ, «Старогрознефть» яхача мехкдаьтта промыслови управлене, кхы йола а командаш.

Кхалнаьха командашта юкъе шIакха а ца эшаш финише кхаьчар Грозненски нефтемаслозаводa баскетболисташ. Цу командана юкъе бар вай республика а шоай завода а баскетболах довзача яхьашка сий лакхалоаттадаь чIоагIа дика ловза баскетболисташ — Далихова Фуза, Чудакина Тая, кхыбараш а. Кхалнаьха командашта юкъе шоллагIа моттиг яьккхар мехкдаьтта техникума студенткаша, хIаьта кхоалагIа моттиг — «Старогрознефть» яхача мехкдаьтта промыслови управлене баскетболисткаша.

Нах-нах очко йоаккхаш лелар Грозненски нефтемаслозавода, Грозненски Iилма-тохкама института, новогрозненски ТЭЦ-а командаш. Нефтемаслозавода командо Iилма-тохкама института команда счет 68:51 йолаш эшайр, хIаьта новогрозненски ТЭЦА-а командо эшайр нефтемаслозавода команда. Цу командашта юкъе хьалхара моттиг яьккхар соахка а из моттиг хиннача энергетика командо. ХIаьта шоллагIа моттиг лаьцар нефтемаслозавода командо.

Д. КОДЗОЕВ,
хьай керттера судно.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

СОВЕТСКИ ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННИ ДЕЛЕГАЦИ ПЕКИНЕ КХАЬЧАЙ

ПЕКИН, 29 сентябрь. (ТАСС). Тахан самолетаца Китайски Халкъа Республика 15 шу дизар хозлеча Пекине кхаьчар КПСС ЦК Президиума членалла кандидат, ВЦСПС председатель В. В. Гришин керте латта советски партийно-правительственни делегаци.

Пекински аэродроме советски делегацена накъабаьхкабар ВСПП Массаларча комитета председатель Чжу Дэ, БПК ЦК Политбюро член Пын Чжань, советски посольства болхлой, Пекине аккредитованни бола кхыча мехкий дипломаташ.

Цу самолетаца БНР 15 шу дизара цIей дездече льхйар Германски Демократически Республикан Чехословацки Социалистически Республикан делегацеш.

ДIаяха Пекине я Болгаре, Венгре, Румыне, Монгольски Халкъа Республика, Вьетнама Демократически Республика, Корейски Халкъа Демократически Республика, Кубай делегацеш.

«КОРТА БОАЦАШ ЙОЛА ДОКЛАД»

ЛОНДОН, 29 сентябрь. (ТАСС). «Хьан вийнав Кеннеди» яхача английски комитета председатела, цIи хезача философа Бертран Рассела заявлена еш къамьл дир президент Кеннеди вера гIулакх текха йолча Уоррена комиссе доклад кепа тела пракккхарца дуваденна. «Цун докладо вIалла йоац укх тIехьарча хана гучаьннача президент верах йолча официальни версех йола шеко»,—йоах заявлене тIа.

Рассела йоах, из дош тохкаш долча хана дорий лодкъамаш хувцалуш хиннад, президент верах долча бахьаний хьакъехьа хьаеттаьй шоайла вIаши дукъала йола кхоъ официальни версий, харцахьдаьлад долла кIеma гуш хиннарий лодкъамаш. Уж эррига факташ гучаьхай американски юриста Марк Лейна из дош шийгара тахкар бахьан долаш.

Уоррена комиссе членаш оазбезам боацаш хилар шекои тIа а доаккхаш, Рассела йоах, М. Лейна дIачусина факташ теркал це е а уж бакъъеш ду лодкъамаш дIа ца ялеш дита а хьежаб уж. «Халахете а, доклад цхьаккха корта боацаш а цун автораштa аха деш а я». Гуш да, дуккха хIамаш хIанз а общественноста чъайла лоаттадеш хилар, йоах Рассела юххера а, «Хьан вийнав Кеннеди» яхеча комитето ший болх бокъонца президент Кеннеди вийнараш хьалкхаьца йолча хана социйтарг ца хилар белгал а доаккхаш.

КЪАМАН РУЗКЪАШ — ХАЛКЪА

ДЖАКАРТА, 29 сентябрь. (ТАСС). Ший лоIам тIа ше яьлча дена 227 голландски 104 английски плантацешта национализаци яьй Индонеза правительства. Пачхьалкхено эггара хьалхагIа ший тIахьожама кIаллаьцар каучукови плантацеш — Индонеза керттера къаман рузкъа.

ХIанз берригача мехка шерра болам гIеттаб эррига кхыча мехкий монополеш цIенъяь дIаяхара халкъа уж дIакара ларам тIехьа.

МАРГАРЕТ ОСВАЛЬДА ЗАЯВЛЕНИ

НЬЮ-ЙОРК, 29 сентябрь. (ТАСС). Президент Джон Кеннеди вийнав яхаш США Iаьдалеша дегабуам беш волча Ли Харви Освальда нанас кепа йоаэон вика лашка аьлар, Уоррена комиссе докладо тешаьяц ше ший воIо Кеннеди вийна каларах. Доклада тIа доказательсташ яц,—аьлар г-жас Маргарет Освальда.—Уж къоастанрах йола выводаш мара яц уж. Цар дешах теша дезаш да тхо. Керда хIама шьаккха а доаладац цар».

Африка юхьIаьржъяьй

БРАЗЗАВИЛЬ, 29 сентябрь. (ТАСС). Укхаза кепа йоазона лаьрхIа дIаяхьийтача коммюнике тIа Конго хортамукъа яхкхара Къаман совете (НСО) хьакхайхаду, африкански цхьоагIон Организаце (ОАЕ) мисси США президента Джонсона тIаэца ца тигар цу организацега США правительства дов хьер да, аьнна. ОАЕ юхьIаьржъаш йола из американски правительства позици, йоах цу тIа дIахо, эррига дунен тIа нашар доаттабара гIулакхаца торгуш яц.

Коммюнике тIа белгалдоаккх, мисси США лаийтара гIулакхо ший лоIамерча Африка ший проблемаш африкански Iаьдалах, эррига империалистически колониалистски гIулакхаш дIа а кхувсаш, къестно безам болаш хилар.

США Конгона юкъе гIертар, йоах коммюнике тIа, из да, африкански континент шоай Iаьмп тIалоаттадеш тар ма ху дукхагIа гаьна мехка лунен халкъашта мазерча империализма безам хилар.

Хоаш ма дарра, ОАЕ мисси кхийта аьнна ль решени тIаийцар Конго машар оттабеш йолча африкански цхьоагIон Организаце къаьсттача комиссе. Миссено тIадиллалдар Конгона американски гере толнига соцадаре хьакъехьа США правительствана переговоры.

АЛЖИРЕРА КЕРДА ЗАВОД

АЛЖИР, 9 сентябрь. (ТАСС). Самардийнахьа городе Арзево лаьдир Iалама газ коачъю завод болх бе йолалийтар.

Цул тIехьагIа дукха нах вIашагIкхийттача митинге къамьл дьеча президента Бен Белла долча бесса дийцар кердача завода лоархIамах. Цо белгалдаьккхар, мехкарча къаман рузкъех цаI лоархIаш йола алжирски ..а пачхьалкхен доалахье хилар.

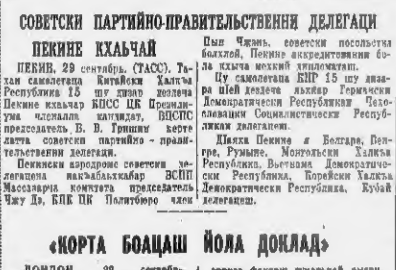

Москвич-408 автомобила керда модель дакла аьлар соги инженер-тохкамхо волча Барки Леонида. Кольцовой автострада къулбехьарча оагIорахьа гIолла Каширски шоссе тIа а дьнна Домодедово аэропортагахьа дIадолх. ТIа-тIа сихьо аз машин. «Москвич» чехка сихлу — 40, 60, 100 километр сахьета. Мух тIабетталу кизгашта, урхенашка цул дIагIертига сихлу, бакъда машин тIехьашка-м йоац. Наькъах из дIатоссаечa санна хеталу. ТIаток аз сухал, 120 километр яьнна йзаьча соцалу спидометра стрелка. Кхы а сихъе метаргхилар гучадуал, бакъда сухал лаккхъе лоархIа-м вац — со токкхо вац.

Газ нийса лоаттаю, хIаьта мотора така-м хазаш. ХьатIабеттaлучa миххои чархий таташеи доацу из. Машина лертIа дIайода. Амортизаторе вIалла а ккувсанлийтац из. Къезига а дIа-хьа хьовзийча атта кхасташ а руль. Мотор дIа а боабе мукалегIа чуйохийт аз машин. Атта йода, хIанз тормозашка къажа метаргхила, машин уотIаш сиина хеталу. Юха а газ, тIаккха бIаьхка тормоз тох. Цу минуте йоа сухал, хIаьта машина хьа а хьокхаш.

БIарт сийрда боаккхаш хоза а тIехьаахьар «Москвич-408». Машина кузов ай, хоза, кIаьда а. Совленах хIанз доацаш йолча машина тIехьнахье хIаназарча автомобилестроене кIадехарашта жоп луш я. Кабина чу царгIата я. Конструкторша лаьрхIачох «Москвич-407» яхачунга хахачул 25 процент кхта дукагIа цахал цуна.

«Москвич-408» шийда хьалха арааьнначул лохагIа я, аIамагIа а чархаш, бакъда, клиренс 22 миллиметр мара вIаьнита-м сичаш цун. Кердача машина хьалхайнара подвеска керда хьадаь ла цун. Кинематика тоаеш эрганьккхай. Цо чархашка дукхагIа бола а байт, хIаьта йоккхача сухалах чIоагIагIа хулийт машин. ХьалхагIа араьннчун санна гипоидни заеклени йолаш а тата вIезагIа хилийтара пластмассови прокладкаш долча дIаьхдаьча Iадех Iоалла а а «Москвич-408» машина тIехьашкара соп. Дукха уззаш дукхагIа лаккхале а 100 килограмм мара ца машина.

Кердача малолитражка мал беш эггара хьалхагIа цун двигателага хьеж вай. «Москвич-407» двигатела аьрда тIа кийбаьб из. Мотори цеха боккхача цхьаьнара оборудованеш дIа ца яхар дукхa вIашетIехьдаьккхар из конструкторашо. Цхьабакъда, цу двигатела тIа дукха къахьега-м дийнар. Коленчата вала шейка диаметр йоккхагIа ярца тардир из тешамегIа хьейта.

Оьлангара дена шнатовый вытаи система я. Всасывающи коллектора кердача конструкциех цо камерагIарча карбюраторо гIаьтIехьдалийтар двигатела ше 60 процентага кхаччалца дегIабоалабе. ЙоккхагIа аьй воагор чудола бен а. ХIанз цкъа чудетта доагор 500 километр наькъа тоъаш да. ЙоккхагIа а машина багажни а. Цу классай йолча машинашта хьалхара оттаьча сцепление гидравлически привода хоаш бергбе «Москвича» хургботча дьнна». Теххано хьахьекхача тайнпра 80 — 100 эзар километр яхачул тIехьагIа а дукхьале йоацаш болх бергболаш йолча ешаш дIа-юха нийслуча тормозни кердача система а дукхача цалонех мукъабоалхаргба уж.

Пачхьалкхен тохкамах чакх а яьнна серийни производствана могалай «Москвич-408». Малолитражни автомобилий московски завод керда модель Iомае йолаеннай. ХьагIаоагIача шера «Москвич-408» конвейер тIара боккха а Iе а яьнна завода араяьна керттера продукци а хинна дIахоттаргья из.

Дмитрий САСОРОВ,
Корреспондент АПН.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Ладувгlа

Радио: 6.30 — юрта болхама болхошта передача (гIалгIай меттала); 6.45 — ашараш; 7.10 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор; 7.20 — хоамаш; 8.15 — «Сердало» газета оагIонаш тIара; 8.25 — Прокофьева музыка; 8.45 — «Къона тIехье» яха передача (эрсий меттала); 16.05 — «Демон» яхача Рубенштейна опера тIера дохкъош; 16.20 — керда хоамаш (гIалгIай меттала); 16.45 — «Социализмах коммунизмах низ бола двигатель — вежараллий доттагIалла» яха беседа; 17.00 — «Партпросвещене сете керда дешара шу дIадоладелар» яха передача; 17.15 — нагирхошта йола передача (эрсий меттала); 17.30 — керда хоамаш (эрсий меттала);

Хьажа

Телевидени: 18.25 — Телевидени кердадараш (гIалгIай меттала); 18.36 — «Хьунккъаш лакха хилийтара йола ярд»; репортаж (нохчий меттала); 18.50 — «Шера ши хьункъаш» — бакъдолчоа гIера льнайна фильм; 19.16 — Нохчий - ГIалгIай АССР халкъ халхарен ансамбла концерт; 20.05 — «Античное искусство» яха Iилма-популярни фильм; 20.30 — «Попрыгунья» яха художественни фильм.

ИГ-56 ЯХАЧА ГАЗОВИ КОЛОНКАХ ПАЙДА ЭЦАРА БОКЪОНАШ

Хий дIоахдерг хьаестар

Квартира чу цхьаннахьа е массехк моттиге йоаххача хий точкашка — ванна, умывальник, кухни — дIайха хий хилийта лаьрхIа я КГИ-56 яха автоматически газови хий дIоахдерг.

1. Хий дIоахдерг отталуча цIагIа фо чуйхетийта.

2. Хьажа, хий дIоахдергах йоахка эррига газови кранаш дIакъайлаййий.

3. Хий дIоахдерга хьалхашка йоалла газопровода кран хьеелаш, хIаьта цу хана крана ко турба йоккхалакхьа Iодийрза хила дезаш.

Лоталь кIилеторг запальника юкхе дIатIахье, запальника кран хьа а йийле, цу чура хьаyха газ хьаллотае. Сацалца аьрда оагIорахьа дIахьовзаде горелка крана цо.

Горелка алапна тIера биметаллически пластинка цIий е хила, 1,5—2 минут яьннача гIолла газови клапан хьеалларгья.

4. ДIайха хий хьаухача кранех цаI хьеелла, цу хана автоматически хьеллалургья горелка чу йоагIа газ. Горелка чура арауха газ лотаергья запальникa чурча ало, хIаьта хий хье мел ухача хана ала боагаргба. Хий сецачул тIехьагIа горелка чу хьачуха газ а соцаергья, керттера горелка йоаргья, хIаьта запальника горелка йоагаш хургья. МоллагIча точкера хий хьадолзалийтачул тIехьагIа автоматически хьа а еллаенна горелка чу ухаргья газ, хIаьта йоагаш латтача запальника але хьал а летаергья.

5. ЦIилеторг хьал а сега, йоагаш йоача горелка тига лий хьажа деза. Нагахьа санна цIилеторга ала колпакагахьара юстачуххабеш а боаш хуле, хий дIоахдергах пайда эца мегаргбац.

6. Шелалхен дIоахалнен хий нийсау дIайха хий хьаухача кранаца. КIедж сонагIа хилча, хий температура лохху, аIамагIа хилча — лакху. ХIана аьлча, запальника чу ала боагаш хилча мара газ горелка чу ягIац, запальник йоагаш хила еза хий дIоахдергах пайда эцаш хий йоаккхача хана.

Хий дIоахдерг дIайоаш

7. Хий дIоахдерга горелка кран дIакъоавла, цул ко сацдалца аьттехьа дIа а хьовзадийя.

8. Запальника кран дIакъовла, цул ко сацдалца аьтта оагIорахьа дIа а хьовзадийя.

9. ДIайха хий Iодахийта, цул тIехьагIа дIайха хий хьауха вентиль дIакъовла.

10. Хий дIоахдерга хьалххашка газопровода тIа кран дIакъовла, цунна тIера ка турбана оаргагIа хургдоаш дIа а хьовзадийя.

11. Хий дIоахдерг тохха а газ Iоухаш а хуле укх номерах телефон тоха: а) городе — 0-4; б) Старопромысловски районе — 0-30; в) Октябрьски районе — 0-87.

«Грозгоргаз» трест.

Г. Грозне, Старн промыслашна, 38 участке, № 5 корпусе, 15-ча квартире яхача Галина Григорьевна Меркуловас г. Грозне, Старопромысловски районе, кирпичний заводе, 10 корпусе, 1-ча квартире вахача Анатолий Захарович Меркуловцара шо хьакъастарах дола дош суде деннад.

Дош дувцаргда г. Грозне, Старопромысловски района халкъа суде.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, ЦIеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора зам.—2.07.61; бехктохкама секретаре — 2.45-48; промышленноста, юртбоалама, кехатий отдела — 2-26-73.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: зам. редактора — 2-07-61; ответственного секретаря — 2.45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного и писем—2.26.73.

«Грозненский рабочий» издательства типография. Республикански.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», Проспект Революции.

СФ05249. Заказ № 5372.